Evaluering av system for kvalitetssikring ved Norges teknisk- naturvitenskapelige universitet

Rapport fra Sakkyndig komité, avgitt 9. november 2006

Leiv K. Sydnes, leder (sign)

Berit Askling (sign)

Julia Holte Sempler (sign)

Svein M. Skjæveland (sign)

Staffan Wahlén (sign)

1. INNLEDNING ... 3
1.1. Bakgrunn og grunnlaget for vurderingen ... 3
1.2. Organisering av rapporten ... 3
1.3. Kort beskrivelse av NTNU ... 4
2. VURDERINGER BASERT PÅ EVALUERINGSKRITERIENE ... 6
2.1. Utdanningskvalitet og institusjonens strategiske arbeid og mål ... 6
2.1.1. Beskrivelse ... 7
2.1.2. Komiteens vurdering ... 8
2.1.3. Konklusjon ... 10
2.2. Organisering, forankring av kvalitetsarbeidet, studentenes aktive medvirkning og fokus på det totale læringsmiljøet ... 10
2.2.1. Beskrivelse ... 11
2.2.2. Komiteens vurdering: ... 14
2.2.3. Konklusjon: ... 16
2.3. Innhenting, analyse og dokumentasjon av data og informasjon ... 17
2.3.1. Beskrivelse ... 17
2.3.2. Komiteens vurdering: ... 20
2.3.3. Konklusjon ... 21
2.4. Bruk av resultatene fra kvalitetsarbeidet i ressursstyring, prioriteringer og tiltak ... 22
2.4.1. Beskrivelse ... 22
2.4.2. Komiteens vurdering ... 23
2.4.3. Konklusjon ... 24
3. KONKLUSJON ... 25
3.1. Har NTNU et tilfredsstilende system for kvalitetssikring? ... 25
3.2. Komiteens påpekning av områder for videre utvikling ... 26
4. VEDLEGG ... 27
4.1. Sakkyndig komité ... 27
4.2. Komiteens mandat ... 27
4.3. Evalueringskriterier ... 28
4.4. Dokumentasjon fra NTNU ... 31
4.5. Program for institusjonsbesøket ... 32
4.6. NOKUTs brev til NTNU med orientering om evalueringen ... 34

1. INNLEDNING

1.1. Bakgrunn og grunnlaget for vurderingen

System for kvalitetssikring av utdanningen ved Norges teknisk naturvitenskapelige universitet (NTNU) inngår i den nasjonale syklus for evaluering.

Utgangspunktet for komiteens vurdering har vært de krav som stilles av Utdannings- og forskningsdepartementet i *Forskrift om akkreditering, evaluering og godkjenning etter lov om universiteter og høgskoler* og NOKUTs evalueringskriterier (se vedlegg 4.3.).

Evalueringen startet våren 2006 etter oversendelse av skriftlig dokumentasjon fra NTNU om system for kvalitetssikring av utdanningen, sentrale styringsdokumenter og nøkkeltall for universitetet, informasjon til studenter og søkere m.v., se vedlegg 4.4. Den sakkyndige komiteen gjennomførte besøk ved institusjonen 9. – 12. mai 2006. Komiteen hadde møter med: Rektoratet og styreleder, ledere på alle nivå og alle fakulteter, studenter med og uten tillitsverv fra alle fakulteter, doktorgradsstudenter, faglig personalet fra alle fakulteter, administrativt ansatte, medlemmer av sentrale utvalg i arbeidet med kvalitetssikring av utdanningene og representanter fra praksisfeltet i lærerutdanningene og de medisinske utdanningene.

Komiteen hadde møter i forkant av og i forbindelse med institusjonsbesøket, samt tett kontakt via e-post.

Rapporten har vært kvalitetssikret for eventuelle faktiske feil og misforståelser før den ble avgitt.

Komiteens innstilling er enstemmig.

1.2. Organisering av rapporten

Komiteens innstilling er organisert som følger:

I Kapittel 1.3 gis en kort beskrivelse NTNU

Kapittel 2 inneholder komiteens vurderinger av systemet for kvalitetssikring ved universitetet. Kapitlet er disponert med utgangspunkt i de 10 evalueringskriteriene NOKUT har fastsatt. For å forenkle framstillingen og hindre unødig overlapping og gjentakelser, er analysen gjort samlet for evalueringskriterier som komiteen mener henger sammen. Dette gjelder også der en beskrivelse av systemet i henhold til de aktuelle kriterier ville bli svært overlappende.

Komiteen gir først en analyse av sammenhengen mellom universitetets strategi og institusjonens overordnede mål vedrørende utdanningsvirksomheten og kvalitetsarbeidet og målene for dette. Deretter vurderes organiseringen av arbeidet med kvalitetssikring og kvalitetsutvikling, herunder hvordan arbeidet er foranket i ledelsen og medvirkning i organisasjonen. Studentenes medvirkning i kvalitetsarbeidet gis særlig vekt. Universitetets fokus på det totale læringsmiljøet tas også opp i denne forbindelse. Kapittel 2.3 er viet

innsamling og analyse av informasjon og dokumentasjon i systemet. Til sist i kapittel 2 blir universitetets bruk av resultatene fra kvalitetsarbeidet gjennomgått. Analysen i denne delen omfatter universitetets ressursmessige prioriteringer og tiltak som følge av den årlige gjennomgangen av utdanningskvaliteten.

Hvert underkapittel innledes med en beskrivelse av de evalueringskriterier som er aktuelle og hvordan komiteen har tolket disse i sin vurdering av systemet for kvalitetssikring av utdanningen ved NTNU. Disse avsnittene må ikke forstås som en generell tolkning av NOKUTs evalueringskriterier. Derimot må de forstås som forhold den sakkyndige komiteen har funnet det sentralt å vektlegge i analysen av systemet for kvalitetssikring ved NTNU.

Kapittel 3 omfatter komiteens konklusjoner og råd til videre utvikling av kvalitetsarbeidet. Komiteens mandat er å foreta en helhetlig og samlet vurdering av systemet for kvalitetssikring og kvalitetsarbeidet ved NTNU, gi NOKUT en entydig konklusjon om hvorvidt dette systemet tilfredsstiller fastsatte krav og kriterier, og gi NTNU tilbakemeldinger som kan være til nytte i det videre kvalitetsarbeidet ved institusjonen.

Siste kapittel i rapporten inneholder følgende vedlegg: sammensetning av sakkyndig komité, komiteens mandat, NOKUTs kriterier for evaluering av system for kvalitetssikring, samlet oversikt over dokumentasjonen som ligger til grunn for vurderingen, program for institusjonsbesøket og NOKUTs brev til NTNU med orientering om evalueringen.

1.3. Kort beskrivelse av NTNU

NTNU ble opprettet i 1996 ved sammenslåing av Norges tekniske høgskole, Norges allmennvitenskapelige høgskole, Det medisinske fakultet og Vitenskapsmuseet. NTNU skal fortsatt ta et hovedansvar for den høyere teknologiutdanningen i Norge, og de tekniske og naturvitenskapelige utdanningene er derfor de mest framtredende. Men universitetet har også et bredt fagtilbud i humaniora, estetiske fag, samfunnsvitenskap og økonomisk-administrative fag. Universitetet har flere profesjonsutdanninger innen sivilingeniørfag, medisin, psykologi, arkitektur, billedkunst, og musikk og driver også en omfattende lærerutdanning.

NTNU har 7 fakulteter, 53 institutter og ca 4 900 tilsatte. Totalt er ca 2 600 ansatte tilknyttet undervisnings- og forskerstillinger, og ca 1 150 av disse er utdanningsstillinger. Universitetet har ca 20 000 studenter, hvorav om lag halvparten innenfor teknisk-naturvitenskapelige fag.

Ved NTNU er det innført enhetlig ledelse med ansatt rektor og med styret som det øverste organ. Universitetets styre består av 11 personer. Fire representanter er eksterne representanter, fire representerer de vitenskapelig ansatte, hvorav én representerer midlertidig ansatte, én er representant fra de teknisk- administrativt ansatte og to er studentrepresentanter.

På institusjonsnivå er det videre to prorektorer, for henholdsvis utdanningsvirksomheten og forskningsvirksomheten, og en universitetsdirektør. Rektor har ukentlige møter med dekanene og to studentrepresentanter. Det er flere faste utvalg på institusjonsnivå, blant annet et utdanningsutvalg og et læringsmiljøutvalg (LMU). NTNU har to tverrfaglige forvaltningsorgan for henholdsvis sivilingeniørutdanningene og lærerutdanningene. Utdanningsutvalget er styre for disse.

Hvert fakultet ledes av en ansatt dekan. Det er videre en eller to prodekan(er). Med unntak av Fakultet for samfunnsvitenskap og teknologiledelse har fakultetene også en fakultetsdirektør. Fakultetsrådene har ekstern leder (i betydning utenfor fakultetet), eksterne representanter, valgte representanter fra vitenskapelig og andre ansatte og to studenter. Fakultetene er inndelt i institutter som ledes av en valgt instituttleder. Normalt er det også en nestleder. Mange institutter har et råd som har samme type intern representasjon som fakultetsrådet. Dekan kan oppnevne eksterne rådsmedlemmer til instituttrådene etter forslag fra instituttlederne. Nedenfor vises organisasjonskart for universitetet.

Figur 1: Organisasjonskart for NTNU

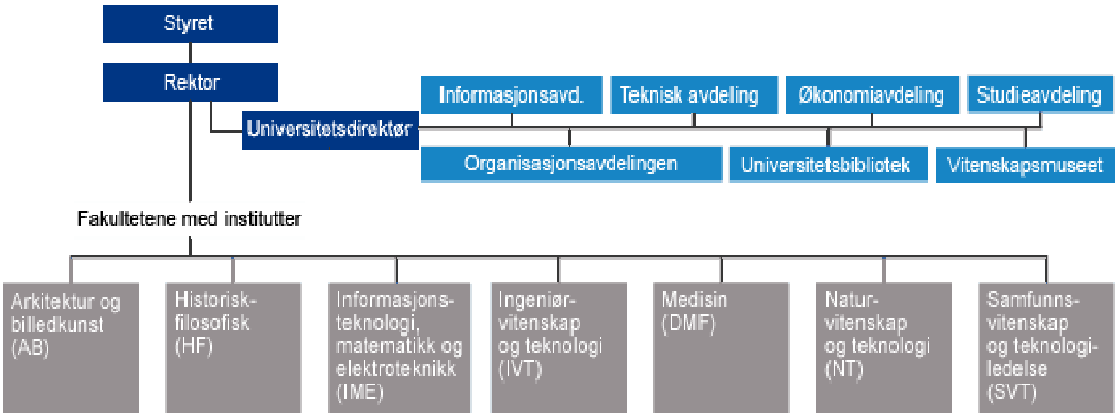

2. VURDERINGER BASERT PÅ EVALUERINGSKRITERIENE

Evalueringskriteriene som ligger til grunn for denne rapporten, fokuserer på selve systemet for kvalitetssikring av utdanningsvirksomheten og institusjonens kvalitetsarbeid. De har derfor fokus på sentrale kjennetegn ved et tilfredsstillende system, uten å angi konkrete opplegg og metoder.

Et system for kvalitetssikring har som formål å sikre at utdanningsvirksomheten holder høg kvalitet og er i utvikling mot videre forbedringer. Systemet må kunne dokumentere sikring av de enkelte utdanningstilbudene som institusjonen gir, avdekke tilfeller av kvalitetssvikt og synliggjøre god og dårlig kvalitet for øvrig. Det skal gi institusjonen et grunnlag for egenvurdering og endring.

Arbeidet med og rundt systemet for kvalitetssikring bør bidra til at det utvikles en sterk kvalitetskultur i institusjonen. Systemet skal skape klarhet rundt interne oppgaver og ansvarsforhold i et helhetlig opplegg, der alle medvirkende – tilsatte og studenter - er delaktige i det felles arbeidet for høg kvalitet.

NOKUTs oppdrag er å etterse at kvalitetssikringen fungerer tilfredsstillende og stimulere til forbedring. I dette arbeidet skal NOKUT arbeide sammen med institusjonen slik at evalueringen blir en støtte i institusjonens kvalitetsarbeid ved at de gir råd og anbefalinger for det videre arbeidet med å utvikle systemet for kvalitetssikring og studiekvaliteten.

2.1. Utdanningskvalitet og institusjonens strategiske arbeid og mål

I denne sammenheng er kriterium 1 og 2 særlig viktige:

- *Kriterium 1*: Ved evaluering av systemet for kvalitetssikring vil det bli lagt vekt på at systemet omfatter hvordan arbeidet med studiekvalitet inngår som en del av institusjonens strategiske arbeid.
- *Kriterium 2*: Ved evaluering av systemet for kvalitetssikring vil det bli lagt vekt på at systemet omfatter institusjonens definerte mål for kvalitetsarbeidet.

I komiteens vurdering av disse to kriteriene har utdanningskvalitet slik den framgår av institusjonens strategiske dokumenter og overordnede styringsdokumenter vært viktig. Når det gjelder hvor viktig arbeidet med utdanningskvalitet er ved institusjonen, er det samlede inntrykket komiteen har fått på bakgrunn av intervjuene viktig. De målene NTNU har satt seg i kvalitetsarbeidet har blitt vurdert med hensyn til den sammenhengen de har med institusjonens overordnede mål for utdanningsvirksomheten, samt i hvilken grad målene i kvalitetsarbeidet er operasjonaliserte og målbare. Eksempelvis har NTNU som mål at utdanningene skal være relevante for samfunn og arbeidsliv. Tverrfaglighet og studentenes evne til å fungere i samspill med andre tillegges vekt. Det samme gjelder internasjonalisering.

2.1.1. Beskrivelse

NTNUs strategi mot 2010: Kreativ-Konstruktiv-Kritisk fastslår at NTNU skal ha et bredt fagtilbud og preges av kvalitet etter internasjonale kriterier i alle deler av virksomheten. Det framheves at det skal utvikles fagtilbud og undervisningsformer med utgangspunkt i samfunnets skiftende behov. Et sentralt virkemiddel for samarbeid og samspill på tvers av disiplingrenser er etablering av multifakultære og tverrfaglige studieprogram.

NTNU er nå i ferd med å videreutvikle sin strategi, og *Hestnesutvalgets rapport II: NTNU 2020 Internasjonalt fremragende* er et sentralt dokument i denne prosessen. Rapporten understreker at NTNU må spille en aktiv rolle i et internasjonalt og variert utdanningssystem med vekt på livslang læring. Det betyr at NTNU må tilby relevante og gode utdanninger for skiftende behov, og utvikle tilbud som er attraktive internasjonalt.

I *Undervisningsstrategien* som ble vedtatt like før årsskiftet 2000/01, står de overordnede målene for undervisningen ved NTNU:

- Studenter uteksaminert ved NTNU skal gjennom studiet ha oppnådd relevant kompetanse i forhold til hva samfunnet og en framtidig arbeidssituasjon vil kreve.
- De ferdigheter, kunnskaper og holdninger en student skal oppnå, må ligge til grunn for valg av læringsmetoder, så vel som for hvordan studentene skal evalueres.
- NTNUs studietilbud skal sikte videre enn det rent kunnskapsmessige. Gjennom studiene og læringsmiljøet i vid forstand skal studentene utvikle holdninger og ferdigheter som ved siden av å gi dem en trygg kunnskapsbase også styrker deres etiske bevissthet, utvikler deres respekt og positive interesse for andres erfaringer og faglige ståsted og fremmer deres evne til å fungere i samspill med andre.

Universitetet arbeider kontinuerlig med forbedring av undervisningsstrategien.

NTNUs strategier for å nå disse hovedmålene er organisert i de tre hovedområdene læringsaktiviteter, undervisningspersonale og bruk av IKT. Innenfor strategiområdet "*læringsaktiviteter"* er det en sentral visjon at NTNU skal skifte fokus fra undervisning til læring. Fokus skal flyttes fra lærerfokusert undervisning som forelesning til studentsentrerte undervisningsformer som problembasert læring. En viktig målsetting innenfor strategiområdet "*undervisningspersonalet*" er at undervisningskompetanse skal tillegges økende vekt i saker som gjelder tilsetting, stillingsopprykk og lønnsplassering. Dette skal følges opp med blant annet støtte- og rådgivningstiltak for undervisningspersonalet. Innen "*IKT som infrastruktur og læringsverktøy"* er web-teknologi og IKT og læring i fokus. Det fastslås at undervisningen i framtiden vil bli preget av mulighetene for distribuert informasjon utenfor forelesningssaler og grupperom, f.eks når det gjelder bruk av litteraturbanker og "e-pensum-bøker". Dette krever strategiske tiltak for å heve forelesernes kompetanse, utvikle god infrastruktur ved NTNU, og oppdatere studentenes personlige data- og kommunikasjonsverktøy. Satsing på IKT og læring ses også som viktig i forhold til veksten i etter- og videreutdanningsfeltet og perspektiver om livslang læring.

Som en del av arbeidet med strategiutvikling, har NTNU startet arbeidet med ny utdanningsstrategi.

Kvalitetssikring av undervisning og læring ved NTNU ble behandlet av styret i mai 2003 og endelig vedtatt av rektor på fullmakt 13. november 2003. Følgende generelle prinsipper gjelder for dette arbeidet:

- Hovedmålet med kvalitetssikring er ikke kontroll, men forbedring. Rapporteringen skal foregå på en måte som ivaretar dette formålet.
- Kvalitetssystemet skal være forankret i NTNUs overordnete målsettinger og er en viktig del av ledelses- og styringssystemet ved NTNU.
- Kvalitetssystemet skal være enkelt, robust og ubyråkratisk.
- Kvalitetssystemet skal sikre kvaliteten i de prosessene som er viktig for studiene.
- Rutiner for kvalitetssikring og -forbedring og evaluering skal være en naturlig og integrert del av undervisningsaktivitetene ved NTNU.
- Kvalitetssystemet definerer hvilke prosesser som skal kvalitetssikres og beskriver hvilke oppgaver som skal gjennomføres. Det plasserer ansvar både for utførelse og for oppfølging.
- Felles rammer og krav omfatter det som er felles for hele NTNU. Kriterier og målemetoder må utvikles i forhold til fagkulturer, og fagmiljøene må ta aktiv del i utviklingen av kriteriene for egne emner og studieprogram. Mens det stilles sentrale krav til hva som skal gjøres, er det i stor grad opp til fagmiljøene hvordan det skal gjøres.
- Hver gang et program gjennomføres eller et emne undervises, betraktes det som et selvstendig prosjekt med fire ulike faser: Planlegging, gjennomføring, vurdering av måloppnåelse og kvalitet og forbedring/justering.

Det skal også utvikles rutiner for å sikre kvaliteten på de ulike støtteprosessene som påvirker studentenes totale studieprosess. Det er utviklet egne krav til disse. Dette har vært grunnlaget for utviklingen av NTNUs digitale kvalitetsstøttesystem, kalt KVASS. NTNU startet arbeidet med å utvikle KVASS i 2004. Systemet ble kjørt første gang som pilot for undervisningsåret 2005/2006, og er nå i operativ drift. KVASS er et tilbud til fagmiljøene i deres arbeid med å kvalitetssikre og forbedre sin utdanning og undervisning og med å dokumentere hvordan de kvalitetssikrer sin undervisningsaktivitet.

2.1.2. Komiteens vurdering

I NTNUs overordnede strategiske dokumenter er utdanningskvalitet tillagt stor vekt, og NTNUs strategi setter ambisiøse mål for utdanningsvirksomheten. Komiteen får inntrykk av at utdanningskvalitet har en tydelig plass i det strategiske arbeidet ved NTNU. Kvalitet i utdanningen er konkretisert i en egen utdanningsstrategi. Utdanningsstrategien beskriver hva som skal kjennetegne utdanningskvalitet ved NTNU, og det gis føringer for hvordan undervisnings- og læringsformer og vurdering av studentene skal foregå for at målene i utdanningsstrategien skal nås.

NTNU har utviklet felles overordnede prinsipper for kvalitetsarbeidet ved institusjonen og et felles hjelpesystem (KVASS). Komiteen vil påpeke at dette arbeidet skulle vært fullført innen 01.01. 2004, og at universitet er klart på etterskudd når fellessystemet kjøres som pilot i studieåret 2005/2006. Komiteen vil også bemerke mangelen på konkrete mål for kvalitetsarbeidet på institusjonsnivå. En konkretisering av mål på dette nivået vil etter komiteens mening være viktig for å styrke institusjonens felles satsing i kvalitetsarbeidet, samt den videre implementering av systemet for kvalitetssikring og arbeidet med å videreutvikle årsrapporten fra kvalitetsarbeidet til et godt strategisk verktøy for styret og ledelsen.

Slik komiteen oppfatter det, står utvikling av nye studieprogrammer og revisjon av løpende studieprogrammer sentralt i kvalitetsarbeidet ved NTNU. Det er tydeliggjort strategiske satsingsområder som tverrfaglighet, studienes relevans for samfunns- og arbeidsliv, internasjonalisering, studentenes evne til samarbeid, studentaktive læringsformer og bruk av IKT.

Det er lett å finne eksempler på at strategiske mål for utdanningsvirksomheten gjenfinnes i konkrete tiltak. Universitetet vektlegger å skape tverrfaglige læringsarenaer. Blant annet har NTNU flere tverrfaglige og tverrfakultære programmer. Komiteen møtte studenter som studerte ved nokså nye studier av denne typen. De opplevde stor innflytelse på programmene, og var positivt innstilt til å bidra til å utvikle noe nytt. Et signal tilbake til institusjonen var imidlertid at helheten i programmet i enkelte tilfeller kan bli noe diffus. Ettersom denne helheten er satt sammen av så mange ulike fag/fakulteter, savnet studentene gode måter å få evaluert den på. Med den satsningen som NTNU har på tverrfaglige og tverrfakultære programmer, er det viktig å huske på at kvalitetssikring av denne type utdanninger kan ha spesielle utfordringer. Et annet tiltak for å oppnå tverrfaglighet er å kreve emner fra andre fagområder inn i sivilingeniørutdanningene. Studentene komiteen møtte, ga noe blandede tilbakemeldinger når det gjaldt å ta slike emner. Enkelte framholdt studiet som så krevende at alle emner må være relevante for utdanningen. På den annen side ble det hevdet at nytteverdien av å ta slike emner kanskje først vil vise seg etter fullført utdanning i reelle arbeidssituasjoner.

NTNU har mange profesjonsutdanninger og vektlegger i sin strategi at studieprogrammene skal ha høy relevans for arbeids- og samfunnsliv. De ovennevnte samarbeidstiltakene kan fungere positivt også i forhold til studienes relevans. Studietilbudet ”Eksperter i team” der studenter fra ulike fagmiljøer sammen skal løse konkrete oppgaver, er også svært relevant for framtidige arbeidssituasjoner, samtidig som den gir trening i å forstå andre fagområder. Studietilbudet er obligatorisk emne i mange masterprogram. NTNU kan dokumentere utbredt kontakt med representanter fra arbeids- og næringsliv, og trekker aktivt på disse kontaktene i revisjon og utvikling av studieprogram. Universitetet har eksterne representanter i de fleste styrer og råd på alle nivå. Ved evaluering av program skal evalueringer innhentes fra kandidater og aktører i arbeidslivet, foruten studentenes evalueringer. Universitetet har et alumniprogram for tidligere studenter. Fra 2006 kan studenter som er i siste semester på bachelor eller masternivå, eller som har registrert masteroppgave, registrere seg som alumner.

Som del av satsingen på internasjonalisering, tilrettelegger NTNU for at studenter kan ta ett eller flere emner ved utenlandske institusjoner. Erfaringene er ofte gode, men enkelte steder opplever studentene at programmet ikke er tilfredsstillende. Faren for dette er opplagt størst i tilfeller hvor studentene har valgt å studere ved utdanningsinstitusjoner som ikke har avtale med NTNU. NTNU ønsker likevel ikke å nekte studentene å velge relativt fritt, men vil tydeliggjøre at dette skjer på studentens egen risiko. Universitetet ønsker også større samarbeid med andre norske utdanningsinstitusjoner i arbeidet med å godkjenne studier ved utenlandske læresteder.

NTNU har flere internasjonale masterprogram, hvor all undervisning foregår på engelsk. De som underviser på disse programmene får tilbud om skolering i engelsk. Det er noe undervisning på engelsk i norskspråklige masterprogram, og flere av programmene er organisert slik at all undervisning foregår på engelsk i ett semester. NTNU er opptatt av å tiltrekke seg utenlandske studenter og forskere. Etter det komiteen erfarte, pågår arbeidet med

å integrere utenlandske lærere og studenter i kvalitetsarbeidet, blant annet ved å oversette viktige deler av kvalitetssirkelen på nettet til engelsk, samt oversettelse av spørreskjemaer for evaluering. Samlet sett synes NTNU å være opptatt av å kvalitetssikre utdanningstilbudene studentene får ved utenlandske institusjoner. Komiteen fikk også inntrykk av at internasjonalisering var viktig i vurdering og utvikling av universitetets egne studieprogram.

2.1.3. Konklusjon

Utdanningsvirksomheten og arbeidet med å sikre og utvikle kvalitet i utdanningen er synliggjort og tillagt stor vekt i NTNUs strategiske dokumenter. Universitetet viser også at viktige mål og strategier for utdanningen følges opp med konkrete tiltak for implementering og kvalitetssikring.

NTNU har utviklet et felles system for å kvalitetssikre utdanningen og er i ferd med å implementere dette. Selv om universitetet har kommet kort i forhold til forskriftens krav, har komiteen et klart inntrykk av at systemet vil fungere tilfredsstillende når det har kommet i full drift. Det gjenstår også å utvikle konkrete mål for kvalitetsarbeidet på institusjonsnivå. Komiteen anbefaler at dette arbeidet prioriteres.

2.2. Organisering, forankring av kvalitetsarbeidet, studentenes aktive medvirkning og fokus på det totale læringsmiljøet

I denne sammenhengen er kriteriene 3, 4 og 9 særlig viktige.

- *Kriterium 3:* Ved evaluering av systemet for kvalitetssikring vil det bli lagt vekt på at systemet omfatter forankring av kvalitetsarbeidet i ledelsen på alle nivå i organisasjonen.
- *Kriterium 4:* Ved evaluering av systemet for kvalitetssikring vil det bli lagt vekt på at systemet omfatter organisering av kvalitetsarbeidet i rutiner og tiltak som sikrer bred medvirkning, med definerte ansvarsforhold og myndighetsfordeling for de ulike ledd i arbeidet.
- *Kriterium 9:* Ved evaluering av systemet for kvalitetssikring vil det bli lagt vekt på at systemet omfatter studentenes aktive medvirkning i kvalitetsarbeidet og fokus på det totale læringsmiljøet.

Et system for kvalitetssikring skal fungere som et viktig styringsverktøy når det gjelder utdanningsvirksomheten. For at dette skal kunne skje, må ledelsen på alle nivåer ha kjennskap til, forståelse for og tillit til systemet. Videre må oppfølging av kvalitetsarbeidet anses som en sentral ledelsesfunksjon. Skal kvalitetsarbeidet fungere, må informasjon om relevante sider av systemet også være formidlet, forstått og akseptert i alle aktuelle deler av organisasjonen. Hvilke tiltak og rutiner som er gjennomført, samt ledelsens oppfølging av disse, vil derfor være en viktig del av analysen.

Sentralt i vurdering står også en evaluering av hvordan aktuelle utvalg på ulike nivå er organisert og hvordan de fungerer. I hvilken grad aktuelle aktører har reell medvirkning i kvalitetsarbeidet er viktig. I tillegg til at ledelsen må være aktivt involvert, er medvirkning fra studentene og fagmiljøene særlig viktig. Medvirkning fra studentene vurderes både ut fra de tillitsvalgtes ståsted og ut fra deltakelse av studenter uten spesielle verv. NTNU er en stor

institusjon i norsk sammenheng og har stor bredde i sitt utdanningstilbud. Institusjonen ble dannet med utgangspunkt i ulike institusjoner og har fagmiljøer med ulike tradisjoner og kulturer. Dette kan gi utfordringer i styring av, organisering av og medvirkning i arbeidet med utdanningskvalitet, og hvordan fagmiljøene opplever at kvalitetsarbeidet er sentralt for om kvalitetssikring og utvikling av utdanningen skal lykkes.

2.2.1. Beskrivelse

Roller og ansvar i kvalitetsarbeidet:

Styret har ansvaret for kvalitetsarbeidet ved NTNU, og det skal årlig behandle en rapport om kvaliteten på utdanningsvirksomheten og hvordan kvalitetsarbeidet følges opp. På basis av rapporten gir styret føringer for blant annet studieplanarbeidet, ressursbruken ved institusjonen og hvilke områder som skal vies spesiell oppmerksomhet, og hvordan NTNUs faglige profil skal utvikles. Styreleder har også egne møter med rektor.

Linjeledelsen: Kvalitetsarbeidet er forankret i linjeledelsen med rektoratet på toppen. En prorektor har utdanning og læringskvalitet som ansvarsområde. NTNU har innført enhetlig ledelse. Linjelederne skal påse at kvalitetsarbeidet blir fulgt opp i egen enhet ved å sette studie- og undervisningskvalitet regelmessig på dagsorden i sine ledergrupper, utarbeide årlig kvalitetsrapport og gjennomføre nødvendige forbedringstiltak. *Rektor* har ansvar for å initiere og lede institusjonelle strategiprosesser, samt ansvar for faglig ledelse med vekt på kvalitet i hele organisasjonen. Videre har rektor fullmakt til å godkjenne organisering av ledelsen ved fakultetene. Rektor har også en egen ledergruppe som består av prorektorene og dekanene, samt to studentrepresentanter. *Dekanene* har det øverste faglige ansvaret på fakultetsnivå, deltar i institusjonens strategiske arbeid og sørger for at fakultetene har oppdaterte strategier. På instituttnivået skal *instituttleder* sørge for at instituttet har oppdaterte strategier og handlingsplaner, og at de følges opp. Videre skal instituttlederen legge forholdene til rette for studentenes lærings- og arbeidsmiljø.

Utdanningsutvalget er et rådgivende utvalg og har kvalitetsarbeidet som en viktig del av sitt mandat. Uvalget består av prodekanene for utdanning og studentrepresentanter og ledes av Prorektor for utdanning og læringskvalitet. Ved opprettelse av nye studieprogrammer har Utdanningsutvalget koordineringsansvar på institusjonelt nivå.

Forvaltningsutvalget for sivilingeniørutdanningen (FUS) er underlagt Utdanningsutvalget. Utvalget oppnevnes av rektor, ledes av dekanus for sivilingeniørutdanningen og består for øvrig av prodekanus for utdanning fra hvert av de fire fakultetene som gir sivilingeniørutdanning og to studentrepresentanter. Utvalget har ulike oppgaver knyttet til utvikling, forvaltning, koordinering og kvalitetssikring av sivilingeniørutdanningene.

Forvaltningsutvalget for lærerutdanningen(FUL) er underlagt Utdanningsutvalget og har tilsvarende oppgaver som FUS med hensyn til lærerutdanningene.

Læringsmiljøutvalget (LMU) består av fire studenter og fire ansatte. Utvalget har i henhold til loven ansvar for det fysiske og psykososiale læringsmiljøet.

Programleder har ansvar for at studieprogrammet er bygd opp med god progresjon og faglig sammenheng, pedagogisk og praktisk. Programlederne skal påse at programmene blir evaluert av studenter, kandidater og relevante aktører i arbeidslivet og at deres tilbakemeldinger blir vurdert og fulgt opp med forbedringstiltak.

Pedagogisk koordinator er innført ved flere fakulteter, og skal blant annet gjennomføre dybdeevaluering av emner, følge opp evalueringsrapporter og er med ved tilsetting av faglærere for å ivareta vurderingen av den pedagogiske kompetansen.

Årskullskoordinator har ansvar for å koordinere aktivitetene innenfor et årskurs.

Emneansvarlig har med utgangspunkt i læringsmålene ansvar for å planlegge undervisningsforløpet, finne egnede læringsformer, sørge for at undervisningen blir organisert og gjennomført, samt gjennomføre forsvarlig vurdering. Emneansvarlig skal også se til at emnet blir evaluert og har ansvaret for å foreslå og gjennomføre forbedringstiltak.

Faglærer gjennomfører undervisningen og har ansvar for at evalueringer blir gjort og at rapport sendes emneansvarlig og programansvarlig.

NTNU har gitt opplæring i bruk av det digitale kvalitetsstøttesystemet KVASS, og på hvert fakultet er det systemspesialister som kan gi brukerassistanse til fakultetets fagansvarlige.

Studiedirektøren skal forvalte og utvikle kvalitetsstøttesystemet. Studiedirektøren har dessuten et hovedansvar for å kvalitetssikre og forbedre administrative støtteprosesser og tjenester av betydning for studentenes læring, i første rekke i tilknytning til opptak, informasjon, veiledning og eksamensavvikling. Studieavdelingen er sekretariat for Utdanningsutvalget, FUS, FUL og LMU.

Studentene danner referansegrupper som deltar i planlegging og evaluering av undervisningstilbud og samarbeider med emneansvarlig om forslag til forbedringstiltak. Det velges tillitsvalgte studenter på hvert årskull. Studentene deltar også i arbeidet gjennom ledergrupper, råd og styringsorgan. I henhold til universitetets styringsreglement, er det obligatorisk å ha to studentrepresentanter i fakultets- og instituttråd. Studentene er også med i ledergrupper på institusjons- og fakultetsnivå. De inngår dessuten i brukernettverket som skal bidra til at kvalitetsstøttesystemet ajourføres og forbedres.

<u>Følgende tiltak for å heve den pedagogiske kompetansen er presisert i systemet for kvalitetssikring:</u>

Rekruttering: ved tilsetting i undervisnings- og forskerstillinger skal det foretas en vurdering av søkernes vitenskapelige, pedagogiske og administrative erfaringer og kvalifikasjoner. I dette arbeidet involveres både eksterne fagfeller, ledelse og studenter.

Universitetspedagogisk kvalifisering: NTNU har et universitetspedagogisk apparat som gir undervisere en pedagogisk basiskompetanse, som bidrar til pedagogisk nyskaping og som kan bistå når evalueringer påpeker behov for pedagogisk kompetanseheving og fornyelse

Pedagogisk utviklingsprogram: NTNU har vedtatt at vitenskapelig personale som tilsettes uten pedagogisk basiskompetanse, skal gjennomgå et godkjent kurs innen to år etter tilsetting. Dette pedagogisk utviklingsprogrammet består av en obligatorisk fellesdel på 64 timer og en valgfri del på 36 timer. Fellesdelen omfatter samlinger, kollegabasert veiledning, individuell veiledning og arbeid med prosjektrapport. I den valgfrie delen tilbys et knippe av moduler som er åpne for alle undervisere ved NTNU. Tilsatte i II-stillinger får tilbud om å delta på et 6 timers innføringskurs i universitetspedagogikk innen undervisning og læring, didaktisk planleggingsarbeid, samt veiledning og vurdering.

Opplæring av læringsassistenter: For å sikre at studentene får en oppfølging som er i tråd med kvalitetsreformen, engasjeres det læringsassistenter som normalt er viderekomne

studenter. De får en opplæring på 20 timer: en fellesdel på 12 timer og en fagspesifikk del på 8 timer. Fokus er på hvordan læringsassistentene kan bidra til andre studenters læring. NTNU har kapasitet til å skolere ca 200 læringsassistenter pr år.

Pedagogisk veiledningstjeneste: Hvis evalueringer avdekker svakheter i den pedagogiske planleggingen eller gjennomføringen, har ledelsen ved institutt og program ansvar for å sette i verk tiltak. Til å bistå faglærere og faglig ledelse i forbedringsarbeidet har NTNU en universitetspedagogisk veiledningstjeneste som kan engasjeres for å gi individuell veiledning, undervisningsteknisk assistanse, trening i ulike pedagogiske metoder og opplegg for kvalitetssikring av undervisningsevaluering med mer.

Læringsarenaer: For å stimulere til pedagogisk nytenkning og legge til rette for forsøks- og utviklingsarbeid, erfaringsspredning og kompetanseutvikling har NTNU opprettet tre læringsarenaer. Disse er møteplasser for faglærere som arbeider med beslektede problemstillinger i prosjektene sine, og fungerer som fora for erfaringsutveksling. Læringsarenaer dekker temaene Undervisningsformer, IKT i undervisning og læring og Eksamen og alternative vurderingsformer.

Kvalitetssikring av nye studieprogram:
NTNUs styre legger årlige føringer for hvordan NTNUs faglige profil skal utvikles, og på grunnlag av dette utarbeider fagmiljøene sine forslag til program. Fakultetet (eller et overfakultært forvaltningsorgan) har ansvar for den faglige kvaliteten på programmet. Den institusjonelle koordineringen tas av Utdanningsutvalget før programmet legges fram for Dekanmøtet og NTNUs styre, som eventuelt gjør vedtak om å opprette programmet. Hele prosessen er beskrevet som et årshjul.

Kvalitetssikring av forskerutdanningen
Mange doktorgradstudenter har en biveileder i tillegg til hovedveileder. Det utarbeides årlige framdriftsrapporter. Doktorgradskandidatene har en egen forening. Det varierer mellom fakultetene og instituttene hvorvidt doktorgradsstudenter tilbys medarbeidersamtaler. På Historisk- filosofisk fakultet gjennomføres slike samtaler systematisk mellom doktorgradsstudent og instituttleder. Forskningsutvalget har ansvaret for kvalitetssikringen av forskerutdanningen. Kvalitetssikringen av forskerutdanningen er i dag ikke en del av kvalitetsstøttesystemet KVASS.

Fokus på det totale læringsmiljøet
Læringsmiljøutvalget er etablert, og består av fire studenter og fire ansatte. Utvalget ble i 2005 ledet av en av studentrepresentantene. Utvalget fikk i 2005 avsluttet arbeidet med en HMS-håndbok for studentene. Utvalget har også arbeidet med rusmisbruk blant studenter. Det er laget handlingsplaner for hvordan tiltak for funksjonshemmede studenter best kan settes i verk. Arbeidet skjer som samarbeid mellom studenter og ansatte. NTNUs rådgivningstjeneste for studenter med funksjonshemming har status som nasjonal pådriver. Universitetet har i samarbeid med Høgskolen i Sør-Trøndelag, Studentsamskipnaden og Gjensidige Nord dannet LUCAS-senter. Senteret veileder studenter med funksjonshemming fra utdanning til arbeidsliv. NTNU har også et eget kontor for karriereveiledning for alle studenter, som skal hjelpe uteksaminerte over i arbeid.

NTNU har et multimediesenter som blant annet gir tilbud om å utvikle IKT-baserte læringsverktøy og opplegg for fjernundervisning. Universitetsbiblioteket har strategier for å

utvikle læringssentra og integrere opplæring i informasjonskompetanse i NTNUs fag og fagplaner, øke samarbeidet med NTNU-miljøer innenfor IKT og læring og utvikle bibliotekets rolle i fjernundervisning og nye læringsformer.

NTNU har tilbud om fadderordning til nye studenter. Universitetet har også en serviceerklæring som viser studentene hva de kan forvente av NTNU, og hva NTNU forventer av studentene.

Flere av tiltakene beskrevet tidligere i dette kapitlet har også sammenheng med studentenes totale læringsmiljø.

2.2.2. Komiteens vurdering:

Samtlige ledere komiteen møtte, hadde kjennskap til og støttet opp om prinsippene i kvalitetsarbeidet. Lederne redegjorde godt for sine roller i kvalitetssikringen av utdanningene. Lederne hadde også god kjennskap til kvalitetssystemet KVASS. I alle fagmiljøer fantes det tradisjoner og tiltak for å utvikle og evaluere studieprogrammer før kvalitetsreformen ble innført. Hovedinntrykket var at frivilligheten i det nye systemet sikret at fakulteter og institutter kunne bygge videre på gode rutiner fra tidligere. Det nye kvalitetsstøttesystemet syntes å finne stor aksept i den faglige ledelsen. Særlig ble bedre systematikk og overføring av kunnskap fra ett år til det neste framholdt som viktig. Samlet sett mener komiteen at kvalitetsarbeidet har meget god forkankring i den faglige ledelsen ved NTNU.

I dokumentasjonen påpekes det at systemet for kvalitetssikring har utvikling av utdanningskvalitet som hovedfokus, ikke kontroll. Inntrykket er også at det legges stor vekt på utvikling av nye studier og revidering av løpende tilbud. Komiteen fikk inntrykk av et veldrevet kvalitetsarbeid og god systematikk i utviklingen av programtilbudet, faglig og pedagogisk. Universitetet bruker ressurser på koordinering og samordning. NTNU har stor bredde i sin faglige portefølje og mange ulike faglige kulturer. Ideen om stor frihet til å kunne bygge på tidligere systemer og tilpasse det nye felles systemet synes å ha hatt positiv innvirkning på oppslutningen om og engasjementet i kvalitetsarbeidet. En ulempe ved den valgte form for frivillighet er at framdriften i implementeringen av et felles system for å kvalitetssikre utdanningen kan bli forsinket. NTNU er allerede forsinket i dette arbeidet, og må sette i verk tiltak for å få fortgang i implementeringen. Komiteen fikk også inntrykk av at de ulike gruppene kunne ha ulik oppfatning og forståelse av KVASS. Det ble flere ganger uttrykt behov for lokale tilpasninger for at systemet kunne være operasjonelt nok. Samtidig ble det uttrykt at systemet faktisk lar seg bruke forskjellig og at lokale variasjoner er uttrykk for fleksibilitet i systemet. Det er allikevel viktig at alle aktører i kvalitetsarbeidet er innforstått med prinsippene for dette arbeidet. De aktørgruppene komiteen møtte hadde generelt god forståelse for egne roller og oppgaver i kvalitetsarbeidet.

Under institusjonsbesøket har komiteen ikke funnet motstand mot vektleggingen av kvalitetsarbeidet eller systemer for kvalitetssikring i fagmiljøene. Tvert imot er inntrykket at NTNU har en god kvalitetskultur i utdanningsvirksomheten. Samtalene kan likevel tyde på ulikheter mellom fakultetene. Komiteen fikk inntrykk av at kvalitetsarbeidet i fag med relativt store studentkull ikke alltid ble fulgt like godt opp. Dette gjelder særlig ved Fakultet for samfunnsvitenskap og teknologiledelse og Det historisk-filosofiske fakultet som har mange

studietilbud av denne typen. Studentene kan lese emne for emne og forbli relativt anonyme for fagstaben. Selv om en evaluering av denne type ikke kan gi et fullstendig og uttømmende bilde av kvalitetsarbeidet, bør den faglige ledelsen ved disse to fakultetene vurdere om kvalitetsarbeidet har funnet en form som er godt nok tilpasset fagmiljøene. De andre fakultetene er derimot preget av sammenhengene utdanningsløp hvor studentene følger hverandre i klasser, og de programmene som ikke er slik, har relativt små studentkull.

NTNU har mange tverrfaglige og tverrfakultære studieprogram. De forvaltningsorganene som er opprettet for henholdsvis sivilingeniørutdanningene og lærerutdanningene har viktige roller i koordinering og kvalitetssikring av disse utdanningene. Det er imidlertid flere tverrfaglige masterprogram som ikke omfattes av disse forvaltningsorganene. Slike program har alltid et vertsfakultet. For å sikre helhetstenkningen i programmene, bør det likevel vurderes å opprette et tilsvarende forvaltningsorgan også for disse.

Utdanningsutvalget er et sentralt organ i kvalitetsarbeidet som rapporterer og gir råd til rektor og styret. I dag er utvalget styre for FUS og FUL. Dette er gjort for å ha sentral styring dersom vedtak i forvaltningsorganene får følger ut over deres eget virkeområde. Komiteen har forståelse for et slikt behov, men vil likevel påpeke at utvalget på denne måten risikerer å få fokuset forskjøvet fra det overordnede strategiske kvalitetsarbeidet. Videre vil komiteen påpeke at når et rådgivende organ som har et tungt ansvar for kvalitetssikringssystemets funksjon, samtidig har forvaltningsoppgaver mot to profesjonsutdanninger, kan dette føre til uklarheter om utvalgets funksjon.

Etter komiteens vurdering legges det stor vekt på studentmedvirkning ved NTNU. Slik kvalitetsarbeidet er organisert, har studentene mulighet for innflytelse gjennom bruk av referansegrupper, klassetillitsvalgte, LMU og studentorganisasjonen. Mange studenter fant det også enkelt å ta opp ting direkte med faglærer. Komiteen fikk inntrykk av at studentene opplevde at de ble tatt på alvor og hadde påvirkning på undervisningen gjennom underveisevalueringer i referansegruppene. Imidlertid opplevde studentene det vanskelig å få gjennomslag i saker som gjaldt direkte klager på en lærer. Det var også eksempler på at referansegruppene ble dannet for sent i semesteret. Selv om dette ikke er vanlig, bør institusjonen finne tiltak for å sikre at gruppene kommer i funksjon tidlig i semesteret. Emner skal evalueres mot slutten av semesteret gjennom nettbaserte spørreskjema. Etter komiteens vurdering er disse spørreskjemaene et godt utgangspunkt. I henhold til prinsippene for kvalitetsarbeidet kan disse også tilpasses etter fakultetenes og fagmiljøenes behov. Komiteen fikk inntrykk av stor iver etter å ta i bruk systemet og i arbeidet med lokal videreutvikling. Svarprosenten ved studentevalueringer er noen ganger lav.

Et annet problem med studentevalueringene til nå, er manglende tilbakemeldinger. Studenter som har deltatt i evalueringer på slutten av semesteret, får ikke vite om disse har resultert i noe. Ei heller får studenter som begynner nye på et emne vite om det er gjort tiltak på bakgrunn av tidligere studentevalueringer. Informasjon om tidligere evalueringer gjøres heller ikke tilgjengelig for nye studenttillitsvalgte. Ifølge noen av studentene fører denne manglende tilbakemeldingen til at de føler det ikke nytter å si noe, og at de derfor velger å ikke engasjere seg. Komiteen har forståelse for at problemstillinger knyttet til personvern kan gjøres gjeldende her, men vil påpeke at slike tilbakemeldinger er viktige både som nyttig informasjon til studentene og som motivasjon for aktiv deltakelse i evalueringer.

Studenter har deltatt i alle utvalg som har arbeidet med innføringen av kvalitetsreformen ved NTNU, inklusive utvalget som utarbeidet forslag til system for å kvalitetssikre utdanningsvirksomheten. Systemet er organisert slik at de tillitsvalgte studentene skal være med på vurderinger, analyser og beslutninger på alle nivå i kvalitetsarbeidet. Komiteens inntrykk var at studentene opplevde å ha innflytelse. Det vanlige syntes å være at studentene deltok i de fleste utvalg, men komiteen opplevde at det fantes unntak på instituttnivå. Studentene er viktige aktører for å få gode analyser i kvalitetsarbeidet og skal være sikret innflytelse. Komiteen vil derfor anbefale at ledelsen påser at universitetets styringsreglement etterleves i hele organisasjonen.

LMU er etablert og synes å ha fått en viktig plass i kvalitetsarbeidet. I samarbeid med blant annet Studentsamskipnaden i Trondheim er det mange gode tilbud til studentene. LMU har tatt initiativ til undersøkelser, blant annet når det gjelder bruk av rusmidler blant studentene, som har ført til tiltak. Videre har utvalget utarbeidet en HMS håndbok for studenter. LMU arbeider med å synliggjøre seg bedre for studentene, blant annet gjennom KVASS. LMU ønsker også å ha en tydeligere rolle i kvalitetsarbeidet, blant annet i utarbeidelse og analyse av studentevalueringer. LMU kan utgjøre en positiv ressurs i det konkrete, tiltaksorienterte kvalitetsarbeidet, og komiteen vil støtte utvalget i dette. Etter komiteens vurdering krever dette at utvalget bør få et tydeligere mandat i kvalitetsarbeidet. Komiteen fikk inntrykk av at NTNU legger stor vekt på så vel det fysiske som det psykososiale læringsmiljøet, og LMU er styrket med sekretærressurser. Ved at prorektor for utdanning er medlem av både LMU og leder av Utdanningsutvalget, har institusjonen sikret koordineringen av disse utvalgene.

Studentene hadde mye positivt å si om NTNU som studiested, både rent faglig og sosialt. Mange av studentene var svært positive til studieprogrammene og framholdt at de hadde mange dyktige og engasjerte lærere. Et aktivt studentmiljø med mange tilbud ble også verdsatt.

Forskerutdanningen kvalitetssikres i henhold til reglement. De kandidatene komiteen møtte var stort sett godt fornøyd med oppfølgingen og følte seg integrert som medarbeidere på sine institutt. De ser imidlertid at det kan være vanskelig for kandidater som får problemer med veiledere. Instituttlederne var opptatt av denne problematikken, og ønsker å tilby kandidatene medarbeidersamtaler med en annen person enn veileder. På enkelte institutt er det imidlertid for mange kandidater til at dette er praktisk mulig. I årsrapporten for kvalitetsarbeidet for 2005 skriver rektor at kvalitetssikringen av forskerutdanningen skal gjennomgås.

2.2.3. Konklusjon:

Komiteens hovedinntrykk er at kvalitet i utdanningen blir ansett som viktig på alle nivå. Det legges ned betydelige arbeid i fagmiljøene for å utvikle og kvalitetssikre studieporteføljen. Kvalitetsarbeidet synes å være godt forankret i ledelsen, og det er en tydelig ansvarsplassering i systemet for å kvalitetssikre utdanningen. Komiteen fikk likevel et inntrykk av at det fantes forskjeller mellom de ulike fakultetene.

Alle grupper komiteen hadde kontakt med hadde god kjennskap til egen rolle i kvalitetsarbeidet. Innføringen av det felles hjelpesystemet KVASS synes å ha styrket medvirkningen og ansvarsfølelsen, samt å ha bidratt til å gjøre kvalitetsarbeidet mer

systematisk. Tilbakemeldinger til studentene om resultatet av evalueringer synes å svikte en del, og dette bør NTNU sette i verk tiltak for å bøte på.

NTNU har på en god måte integrert studentene i alle deler av kvalitetsarbeidet. Alle studentene komiteen møtte, hadde kjennskap til kvalitetssikring av emner og program. De visste hvor de kunne henvende seg om det oppstod problemer. Likevel opplevde studentene at det var vanskelig å få gjort noe med alvorlige klager på lærere. Ordningen med referansegrupper fungerer i hovedsak godt, men det fantes eksempler på at dette kom i gang for sent. Det er etablert studenttillitsvalgte på alle nivå. Universitetet må påse at styringsreglementets krav til studentmedvirkning etterleves ved alle institutter.

Komiteen fikk inntrykk av et positivt og engasjert studentmiljø, og at universitetet har tydelig fokus på studentenes velferd og læringsmiljø.

2.3. Innhenting, analyse og dokumentasjon av data og informasjon

I denne sammenhengen er kriteriene 5, 6 og 10 særlig viktige.

- *Kriterium 5:* Ved evaluering av systemet for kvalitetssikring vil det bli lagt vekt på at systemet omfatter innhenting og behandling av data og informasjon fra evalueringer som er nødvendig for å gi tilfredsstillende vurderinger av kvaliteten i alle studieenheter og akkumulert på overordnede nivå i institusjonen.
- *Kriterium 6:* Ved evaluering av systemet for kvalitetssikring vil det bli lagt vekt på at systemet omfatter analyse av informasjonen og vurdering av måloppnåelse i kvalitetsarbeidet.
- *Kriterium 10:* Ved evaluering av systemet for kvalitetssikring vil det bli lagt vekt på at systemet omfatter en årlig rapport om kvalitetsarbeidet til institusjonens styre, som gir en helhetlig og overordnet vurdering av studiekvaliteten ved institusjonen og oversikt over opplegg og tiltak i kvalitetsarbeidet.

Den samlede dokumentasjon institusjonen bruker i sin vurdering av utdanningskvalitet er sentral i denne delen av vurderingen. Hvilke typer informasjon som innhentes og hva den samlet gir av informasjon om utdanningskvalitet er viktig. Informasjonsbehovet vil være ulikt på ulike nivåer i organisasjonen. For en utdanningsinstitusjon av NTNUs størrelse og karakter, er dette kanskje også tilfellet innen ulike utdanninger på samme nivå. Samtidig skal institusjonsledelse og styret ha informasjon til å fatte beslutninger og iverksette tiltak for institusjonen som helhet. Hvordan informasjonen analyseres, aggregeres og rapporteres videre til neste nivå i organisasjonen står sentralt i komiteens vurdering. Komiteen vil også vurdere hvem som deltar i analysene på ulike nivåer. Således er det en sammenheng med vurderingen i forrige kapittel.

2.3.1. Beskrivelse

Fakultetene er pålagt å evaluere utdanningsvirksomheten i følge de overordnede prinsippene som er gitt for denne (se s.8), samt å rapportere om evalueringen i henhold til gitte frister. Innenfor disse rammene har fakultetene frihet til selv å velge hvordan de vil gjennomføre evalueringene. Det digitale kvalitetsstøttessystemet KVASS er utviklet som et tilbud til fakultetene i denne evalueringsprosessen. De viktigste målgruppene for støttesystemet er

emne- og programansvarlige og ledere ved institutt og fakultet. KVASS er imidlertid tilgjengelig for alle tilsatte. Målet med systemet er at det skal føre til forbedring, og det er derfor fokusert på prosesser og aktiviteter som har særlig betydning for kvaliteten på studietilbudet, undervisningen og støtteprosessene.

Det forutsettes at undervisningen – både emner og program – systematisk skal evalueres. Det samme gjelder for støtteprosesser av vesentlig betydning for studentenes studiesituasjon. Evalueringene bygger på statistikk, eksterne fagevalueringer, tilbakemeldinger fra studenter, kandidater og arbeidsliv, og rapporter om hvordan kvalitetsarbeidet blir fulgt opp i emner og program. Det er utviklet et digitalt verktøy som gjør det enkelt for emne- og programansvarlige å gjennomføre studentevalueringer. Systemet for kvalitetssikring stiller krav til at det for hvert studieprogram, emne og undervisningstiltak blir utviklet eksplisitte målsettinger som resultater skal måles mot. Det stilles krav til rutiner for gjennomføring og måling.

KVASS beskriver evalueringsprosedyrene som NTNU anbefaler å følge og definerer ansvarsforhold og roller som inngår i kvalitetssikringsarbeidet. I tillegg til kravene som gjelder for kvalitetsarbeidet, inneholder støttesystemet veiledninger, maler, sjekklister og tips. Det gir tilgang til digitale spørreskjemaverktøy og rapporteringsfunksjoner, og det har også lenker til relevante ressurser som bibliotek, bokhandel og pedagogisk veiledningstjeneste. Via systemet kan emneansvarlig hente inn statstikk over karakterfordeling for sitt emne, institutt og fakultet. Dette gjelder både ferske og historiske data. Intensjonen er at informasjonen skal være lett tilgjengelig. Den er derfor organisert rundt prosesser, roller og årshjul.

Kvalitetssikring av emner
Alle emner skal ha en tydelig beskrivelse av målsettingen med emnet. Det skal spesifiseres læringsmål som omfatter kunnskaper, ferdigheter og holdninger (produktmål), og videre hva studenten skal få ut av arbeidsmåten (prosessmål), samt produksjonsmål i form av antall studiepoeng eller kandidater. Videre er det satt krav til at emnebeskrivelsene skal omfatte arbeidsomfang med fordeling på ulike læringsaktiviteter, krav til forkunnskaper, undervisningsformer og vurderingsformer. Emner skal vurderes faglig i forhold til hverandre slik at studentene sikres rimelig progresjon, og de skal være forskriftsmessig forankret. Emnene skal vurderes i forhold til å sikre studentene en god læringsprosess. Kapasitet og ressurser avklares mellom emneansvarlig og instituttleder. Når emne er gjennomført, skal fagansvarlig vurdere om målsettingene for emnet er oppnådd.

Kvalitetssikring av studieprogram
Studieprogram skal ha målsettinger som beskriver hva slags kompetanse ferdige kandidater skal ha oppnådd og hva slags oppgaver, for eksempel yrke og profesjon studiet kvalifiserer for. På basis av målene defineres basiskompetansen studiet skal formidle. Studieprogramledelsen skal holde oppfølgingsmøter med emneansvarlig og studentenes referansegrupper for å sjekke framdrift og retning i forhold til målene. Det skal utvikles opplegg for løpende evaluering underveis. Etter at studieprogrammet er gjennomført skal studieprogramledelsen vurdere hvorvidt målsettingen med studieprogrammet er oppnådd. Eksterne vurderinger/evalueringer skal gjennomføres med regelmessige mellomrom for å måle kvaliteten på studieprogrammet og for å sikre sammenheng og progresjon mellom enkeltemnene.

Koordinering
Flere fakulteter har ansatt en pedagogiske koordinatorer som blant annet har ansvar i evalueringsarbeidet. Disse funksjonene er beskrevet i kapittel 2.2.1 ovenfor. Enkelte institutter har også ansatt en egen årskullskoordinator. I sivilingeniørutdanningene er en ordning med tiltaksuke hvor hensikten er å iverksette tiltak for å konsolidere læringen midtveis i semesteret. Ordningen kombineres gjerne med en midtsemesterprøve.

Bruk av KVASS
En person kan finne relevant informasjon enten ved å gå inn i nettsidene til KVASS via rollekartet og sin rolle for øyeblikket, ved å gå inn via prosesskartet og aktiviteten vedkommende for øyeblikket står i, eller ved å gå inn i årshjulet på aktuelt tidspunkt.

Rapportering:
- Emneansvarlige og programledere skal rapportere om og når de har kvalitetssikret de aktiviteter som kvalitetssystemet har definert som kritiske. Det skjer gjennom et nettbasert verktøy.
- Materialet fra evalueringene skal drøftes på alle nivå i organisasjonen, og det skal legges vekt på at påviste svakheter skal tas fatt i lokalt og ute i organisasjonen. Konklusjonene fra evalueringene og forbedringstiltakene skal oppsummeres og dokumenteres i enkle rapporter. Rapportene skal både ha verdi for den som lager dem og for overordnet nivå. Oppsummeringene skal gjøres kjent for studentene og skal være tilgjengelige ved neste gangs gjennomføring.
- Rapportene skal danne grunnlag for drøftinger i ledergruppene på institutt-, fakultets- og institusjonsnivå og er viktige i styringsdialogen mellom de ulike nivåene. Rapportene skal være basis for beslutningsprosessene knyttet til studieplanrevisjoner, budsjettfordeling, enhetenes handlingsplaner m.m.
- Rapporteringsprosessen skal ende opp i en årsrapport til styret. På grunnlag av den gir styret føringer for det videre kvalitetsarbeidet ved NTNU.
- KVASS gir mulighet til å lagre informasjon, for eksempel fra evalueringer og rapporter, slik at denne kan hentes opp igjen senere. Det er satt en foreløpig grense for tre år på lagringen, men denne kan utvides. I henhold til systemet har faglærerne ansvar for at rapporter fra evaluering av emne med forslag til forbedringstiltak legges på læringsplattformen ”it's:learning” og gjøres kjent for neste kull studenter på emnet.

Avviksmelding
Studentene har flere kanaler å benytte i forhold til å melde avvik, avhengig av hvilket aspekt ved kvaliteten de ønsker å melde avvik på eller gi forslag til forbedringer på. I prinsippet skal tilbakemeldinger gå til laveste relevante nivå. Er undervisningen temaet, skal studentene først gå via referansegruppen. For andre tema kan studentene også gå direkte til instituttledelse, fakultet eller studieprogramledelse. De studenttillitsvalgte skal støtte opp om studenter som tar kontakt med dem i avvikssaker. Studentene er representert på alle nivå, og kan dermed følge sakene gjennom hele organisasjonen om nødvendig.

Figuren nedenfor sammenfatter hvordan informasjon og dokumentasjon framstilles og benyttes i NTNUs system for kvalitetssikring.

Figur 3: Evaluerings- og rapporteringsprosessen ved NTNU

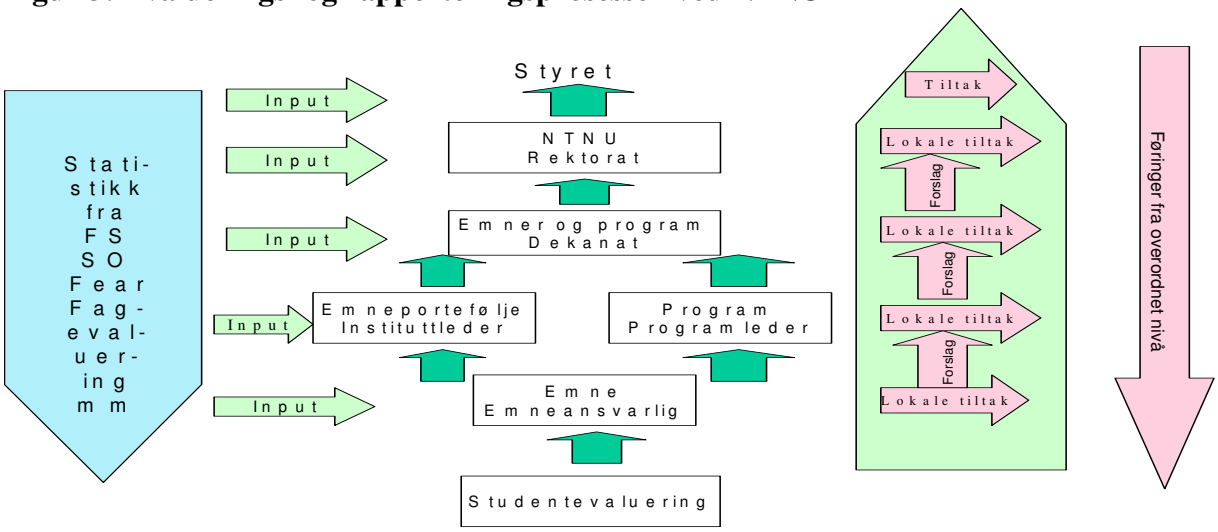

2.3.2. Komiteens vurdering:

NTNU har prioritert at studieprogram og emner blir beskrevet på en informativ måte. Beskrivelsene innholder målsetninger som danner utgangspunkt for evaluering, men komiteen savner en konkretisering av hva som betraktes som avvik.

NTNU har lange tradisjoner i sine fagmiljø for å anvende studentevalueringer. Når det nye systemet for kvalitetssikring er fullt ut implementert, vil alle undervisningstiltak, emner og programmer evalueres. Systemet gir anvisninger om hvordan evalueringene skal analyseres av fagmiljøene og rådgivende utvalg i kvalitetsarbeidet og sees i sammenheng med ulike statistiske data om inntak, karakterer med mer og informasjon fra arbeidsliv. Som nevnt gjennomfører universitet nå en pilot hvor utvalgte emner og program evalueres ved bruk av det nye hjelpesystemet KVASS. Etter komiteens erfaring, er det stor vilje til å bruke det nye systemet, samtidig som flere fagmiljø fortalte om tilpasninger de hadde innført eller ville foreta. Informasjonen hentes inn og det foretas analyser av emneansvarlig, programkoordinator, instituttleder og instituttråd.

KVASS skal gi mulighet for å lagre informasjon, slik at for eksempel informasjon fra tidligere studentkull er samlet og kan benyttes av emneansvarlig, programkoordinator og instituttledere. Komiteen erfarte imidlertid at gjennomgang av tidligere evaluering mange steder hadde vært lite systematisert, og hvert studentkull ble vurdert isolert for seg. Flere framholdt også at de så fram til at bruk av KVASS ville kunne øke systematikken på dette området. Bildet er likevel ikke entydig, og flere emne- og programansvarlige kunne vise til aktiv bruk av informasjon i planlegging av neste semester. Det samme gjelder instituttlederne.

Medisinsk fakultet hadde etablert en god løsning gjennom ordningen med semesteransvarlige. Gjennomgang av tidligere evalueringer var lagt inn som en del av opplæringen til denne stillingen.

Komiteen fikk inntrykk av at informasjonen fra evalueringer og andre kilder førte til faglige drøftinger og tiltak på programnivå. Det syntes å være en relativt sterk kultur for faglige og pedagogiske drøftinger i mange fagmiljøer. Dersom det synes som det er alvorlige problemer

med et emne eller program, vil det iverksettes en dybdeevaluering. Komiteen fikk flere eksempler på at slike var iverksatt.

Det er satt i system at aggregert informasjon og analyser rapporteres videre i organisasjonen. Rapporter fra emner og program skal danne grunnlag for rapporter på instituttnivå, og disse sendes videre til fakultetsnivå og analyse i fakultetsrådene. Fakultetenes rapporter går til utdanningsutvalget og videre til rektor. Disse er også vedlagt institusjonens samlede årsrapport. Rapporteringen oppover i systemet er etter komiteens mening mangelfull. Rapportene mangler i stor grad gode analyser og er lite fokuserte. KVASS har potensial til å bidra til enhetlig og jamførbar informasjon om viktige kvalitetsaspekter, som eksempelvis studentenes tilfredshet med undervisningen og hvordan støtteapparatet i kvalitetsarbeidet fungerer. Dersom dette skal fungere etter intensjonen, må det hvert år konkretiseres noen operasjonelle mål for kvalitetsarbeidet.

Når fakultetenes rapporter er mangelfulle med hensyn til analyser, gjenspeiles dette også i årsrapporten på institusjonsnivå. Årsrapporten til styret er et viktig dokument for at styret skal bli klar over problemstillinger i utdanningsvirksomheten og prioritere ressurser til disse. Skal rapporten fungere som et slikt strategisk styringsverktøy, må den være tydeligere fokusert og i større grad analyserende. I arbeidet med ny strategisk plan, skal styre drøfte målsetninger for virksomheten som det senere skal rapporteres på. Slike overordnede mål kan være utgangspunkt for konkrete kvalitetsmål nedover i organisasjonen.

Løpende evaluering av undervisningen er satt i system, og komiteens hovedinntrykk er at dette systemet fungerer godt de fleste steder. Som nevnt finnes eksempler på at referansegruppene kom i gang sent i semesteret. Det kan også stilles spørsmålstegn ved hvor hurtig referansegrupper kan håndtere avvik. Innen fagområder med små studentkull hendte det at studentene foretrakk direkte henvendelser til faglærer. Å løse saker på en uformell måte, kan noen ganger være hensiktsmessig. På den annen side vil avviksmeldinger gjennom referansegruppene normalt bety at en sak er drøftet blant studentene før avvik meldes. Hovedinntrykket er at referansegruppene spiller en viktig rolle. Ved at ordningen er en obligatorisk del av kvalitetssikringen, minskes også risikoen for at faglærere velger bort den løpende evalueringen. Gruppene er en sikkerhet for studentene og en kanal for å gi tilbakemeldinger til faglærer og eventuelt instituttleder. I tillegg kan kull- eller klassetillitsvalgt kontaktes om studentene vil melde om avvik eller melde om andre problemer. Så langt komiteen erfarer, har universitetet på en tilfredsstillende måte sikret at studentene kan melde avvik.

2.3.3. Konklusjon

Det finnes en god kvalitetskultur på NTNU. Særlig er programrevisjon og utvikling av nye programmer tillagt vekt. Denne virksomheten er allerede godt innarbeidet på de enkelte fakultetene.

NTNU har også lange erfaringer med studentevalueringer. Den løpende studentevalueringen underveis i semesteret syntes i all hovedsak å fungere godt. Evalueringer ved semesterslutt er basert på nettbaserte spørreskjema. Det nye felles støttesystemet KVASS inneholder etter komiteens vurdering gode forslag til skjema og rapportmaler. Komiteen fikk inntrykk av at

sluttevalueringer ble gjennomført og at det var stor vilje til å benytte KVASS. Systemet åpner for lokale tilpasninger, og arbeidet med å tilpasse systemet virket å være i god gjenge.

NTNU har funnet gode løsninger på løpende evaluering av undervisningen. Universitetet sikrer at studentene kan gi tilbakemeldinger, direkte eller gjennom studenttillitsvalgte.

Komiteen fikk inntrykk av at evalueringer og annen informasjon ble analysert og anvendt som grunnlag for beslutninger på ulike nivå. Imidlertid er de eksempler komiteen har fått av årsrapporter preget av lite analyse. Komiteen vil anbefale at NTNU vurderer hvordan institusjonen bedre kan produsere årsrapportene slik at disse kan være gode styringsverktøy, så vel strategisk som når det gjelder mer løpende prioriteringer.

2.4. Bruk av resultatene fra kvalitetsarbeidet i ressursstyring, prioriteringer og tiltak

I denne sammenhengen er kriteriene 7 og 8 særlig viktige.

- *Kriterium 7*: Ved evaluering av systemet for kvalitetssikring vil det bli lagt vekt på at systemet omfatter bruk av resultatene fra kvalitetsarbeidet som grunnlag for beslutninger og tiltak, med sikte på å sikre og videreutvikle studiekvaliteten.
- *Kriterium 8:* Ved evaluering av systemet for kvalitetssikring vil det bli lagt vekt på at systemet omfatter klargjøring av hvordan kvalitetsarbeidet bidrar til ressursstyring og prioriteringer ved institusjonen (menneskelig ressurser, infrastruktur, service).

Konsekvensene av kvalitetsarbeidet analyseres i forhold til tiltak og prioriteringer. Årsrapporten om kvalitetsarbeidet og de konklusjoner og tiltak som trekkes opp der, vil stå særlig sentralt, men institusjonens evne og vilje til å gjennomføre aktuelle tiltak på alle nivå vil vurderes. Når prioriteringer og ressursstyring analyseres, viser dette tilbake til både ledelse og det gjennomslag evalueringsfunn synes å ha fått. Analysen her trekker også linjer tilbake til de første to kriteriene.

2.4.1. Beskrivelse

Rapportene fra kvalitetsarbeidet skal på alle nivå i organisasjonen danne grunnlag for beslutninger om tiltak for kvalitetsforbedring på eget nivå. Tiltak som egen enhet har styring på, er det også denne enhetens oppgave å prioritere og gjennomføre. Dersom gjennomføringen er avhengig av tilførsel av midler utenfra (fra fakultetet), må instituttleder prioritere tiltakene og gjennomføre det som det er dekning for når økonomirammen er kjent. Det vil uansett alltid være ansvarlig leder på de enkelte forvaltningsnivåene (instituttstyrer, leder FUS/FUL, dekanus, rektor) som legger fram resultatene fra evalueringene og som gjennom sin prioritering dermed gir de styrende organene grunnlag for beslutninger om nødvendige tiltak – og eventuell tilførsel av midler.
Rapportene behandles i alle styrende organer, og de er ett av flere grunnlag for ressurstildeling. De kvalitetsforbedrende forslagene som måtte komme fram gjennom rapporteringskjeden, skal inngå i alt budsjettarbeid og vil bli utsatt for prioriteringsvurdering på linje med andre tiltak.

Etter implementeringsfasen (som nettopp har startet) og på noe sikt forventer NTNU at KVASS skal gi innsparingsgevinster. I utviklings- og implementeringsfasen blir det imidlertid behov for ekstra ressurser i form av arbeidsinnsats og penger for spesielle oppgaver.

NTNU har i enkelte perioder brukt såkalte "såkornmidler" for å etablere nye studietilbud og oppmuntre til nytenking i pedagogisk virksomhet. Midlene gir mulighet til en oppstartperiode på eksempelvis to år for å vise hvilken berettigelse forslaget har. Etter denne tid har fakultetene ansvar for å ta over finansiering av aktuelle studietilbud.

2.4.2. Komiteens vurdering

Komiteens inntrykk er at det foregår et godt og kontinuerlig faglig utviklingsarbeid ved NTNU. Institusjonen synes å ha et godt grep om revisjon av studieprogrammene. Fagmiljøene, studentene og representanter fra arbeidslivet trekkes inn i dette arbeidet. Styret har en årlig diskusjon av utdanningskvaliteten med gjennomgang av utdanningsporteføljen.

Ved siden av faglig utvikling synes kvalitetsarbeidet å være preget av fokus på pedagogisk utviklingsarbeid. Universitetet investerer betydelige ressurser og synes å ha kommet langt på flere områder – i vektlegging av pedagogisk kompetanse i rekrutteringsøyemed, i å skape møteplasser for faglig- og pedagogisk utviklingsarbeid, og i konkrete pedagogiske opplærings- og veiledningstiltak. Etter det komiteen erfarte, syntes det universitetspedagogiske miljøet ved universitetet (UNIPED) å være sentralt i dette arbeidet.

Utdanningsutvalget har foreløpig en relativt liten budsjettpost. Styreleder var opptatt av at det måtte settes av strategiske midler til utdanningstiltak. Tiltakene som fremmes i årsrapportene, skal inn i budsjettprosessen.

NTNU synes å ha et solid korps av engasjerte tillitsvalgte studenter. De tillitsvalgte studentene opplevde å få gehør for sine forslag og fikk ofte gjennomslag. Det at studentene møter fast i rektors ledergruppe understreker studenttillitsvalgtes plass i kvalitetsarbeidet.

LMU har ikke egen budsjettpost, men søker midler ved behov. Det fantes eksempler på at LMU hadde fått støtte til gjennomføring av undersøkelser og tiltak. Etter komiteens vurdering fantes det i LMU en rekke ideer om mulige tiltak for den delen av kvalitetsarbeidet som omhandler studentenes læringsmiljø. Komiteen vil anbefale at utvalget får et årlig budsjett for slike tiltak.

Når det gjelder den løpende evalueringen av emner og program, kom det fram mange eksempler på at studentene ble hørt, og at tiltak ble iverksatt. Både bruk av referansegrupper og direkte kontakt med lærer fører til tiltak. Hovedinntrykket er at studentene er rimelig godt fornøyd med undervisningen og utdanningen. Det kan virke som det er større problemer med tiltak som må opp på høyere nivå. NTNU er en stor organisasjon og det kan være lange linjer før tiltak iverksettes. Men det er også eksempler på at relativt ressurskrevende tiltak iverksettes raskt. Et eksempel fra medisin kan tydeliggjøre dette. Studentene klagde på utetjenesten i opplæringen. Resultatet ble ansettelse av 10 universitetslektorer i 50 % stilling. Et annet eksempel er et oppfriskningskurs i matematikk som ble startet på bakgrunn av at mange studenter i ingeniørfagene ikke har tilstrekkelig bakgrunn i matematikk ved studiestart. Universitetet har også et tiltak for å motivere nye studenter kalt Teknostart. Tiltaket skal

synliggjøre betydningen av matematikk i studiet og gi en overgang fra matematikkundervisningen i den videregående skolen til matematikk slik det undervises på et universitet, samt gi studentene en teoretisk og praktisk innføring i samarbeid i team. Ulike eksempler på tiltak kan finnes også fra andre fakultet.

Det er lagt ned betydelig tid i utviklingen av kvalitetsstøttesystemet KVASS. Universitetet har sørget for å gi opplæring i systemet og har utviklet gode nettsider.

2.4.3. Konklusjon

NTNU har et tydelig fokus på og et godt grep om utvikling av studieprogrammer. Det legges ned betydelige ressurser i utvikling og revidering av program. Videre er ulike pedagogiske opplæringstiltak og veiledning høyt prioritert.

NTNU kan påvise at det iversettes tiltak på bakgrunn av kvalitetsarbeidet på alle nivå. Som nevnt bør universitetet synliggjøre dette bedre for studentene.

Generelt synes kvalitetsarbeidet å ha fått tildelt tilstrekkelige ressurser. Utviklings- og implementeringen av systemet har fått tilført betydelige personalmessige ressurser i prosjektfasen. Det er gitt opplæring til aktuelle aktører som skal bidra i systemet. Videre har administrasjonen stilt opp med mange gode støttetiltak, bl.a. sekretærbistand til aktuelle utvalg i kvalitetsarbeidet.

Komiteen vil likevel påpeke viktigheten av å holde innsatsen på et høyt nivå, slik at systemet for kvalitetssikring kan utvikles i tråd med erfaringer og implementeres i full skala uten ytterligere forsinkelser.

I og med at systemet ikke er implementert fullt ut, kan ikke komiteen gi en vurdering av hvordan kvalitetsarbeidet innvirker på mer langsiktig og strategisk nivå. Imidlertid er det komiteens inntrykk at utdanningskvalitet har hatt en sentral plass på dette nivået og vil få det i universitetets videre strategiske arbeid.

3. KONKLUSJON

3.1. Har NTNU et tilfredsstilende system for kvalitetssikring?

I vurderingen av systemet for å kvalitetssikre utdanningsvirksomheten har komiteen lagt vekt på å se på hvordan systemet er tilpasset de ulike fagområdene og institusjonen som helhet. Forholdet mellom kvalitetsarbeid innenfor fagmiljøene og høyere nivå er ofte en utfordring, og står sentralt i de fleste evalueringer av denne typen. En institusjon av NTNUs størrelse og bredde i fagportefølje kan forventes å ha større utfordringer enn små enhetlige institusjoner. Tradisjonelt er det også relativ stor grad av frihet for fakultetene og gjerne ulike fagkulturer i et universitet.

NTNU har gode tradisjoner for kvalitetsarbeid på fakultetsnivå, særlig når det gjelder programutvikling og utvikling av universitetspedagogikk. Fagmiljøene synes i hovedsak å være positivt involvert i kvalitetsarbeidet. Fakultetenes kvalitetsarbeid har ikke stoppet opp i påvente av et nytt system. Det arbeides nå godt med innføring og tilpassing av kvalitetshjelpesystemet KVASS.

Tillitsvalgte studenter er aktivt involvert i kvalitetsarbeidet på alle nivå, og synes generelt å ha rimelig gjennomslag. Alle studenter er sikret mulighet til å evaluere eller gi andre tilbakemeldinger.

I utviklingen av sitt felles nye system for kvalitetssikring av utdanningen har NTNU hatt en grundig prosess. Fakulteter og fagmiljøer har hatt frihet til å tilpasse systemet til lokale behov og allerede innarbeidet praksis. Komiteens inntrykk er at dette har hatt en positiv effekt på å vinne aksept, forståelse og også engasjement for systemet og kvalitetsarbeidet. NTNU framtrer som å ha en god kvalitetskultur når det gjelder utdanningsvirksomheten, selv om dette synes å variere mellom fakultetene. På den annen side har universitetet brukt lang tid på å innførte et felles system for kvalitetssikring av utdanningen. At det først kjøres en pilot for å implementere systemet i studieåret 2005/2006, må sies å være en betydelig forsinkelse i forhold til forskriftens krav.

De eksempler på årsrapporter som har vært framlagt fra kvalitetsarbeidet, må sies å være mangelfulle når det gjelder analyse. Skal disse utvikles til å bli gode styringsverktøy, er det viktig at NTNU utvikler noen konkrete årlige mål for kvalitetsarbeidet. Universitetet er nå inne i en prosess med å utvikle ny strategi som skal drøftes i styret høsten 2006. Styret vil avkreve rapportering i forhold til de strategiske målene, og dette burde legge et godt grunnlag for utvikling av mål også for kvalitetsarbeidet på institusjonsnivå.

Når systemet for kvalitetssikring er implementert fullt ut i henhold til intensjonene, er det komiteens vurdering at systemet vil tilfredsstille forskriftens krav og NOKUTs evalueringskriterier. Slik komiteen vurderer det, er dette arbeidet i full gang, og NTNU vil kunne få implementert systemet fullt ut innen rimelig tid. Komiteen vil derfor anbefale at system for kvalitetssikring ved NTNU godkjennes.

3.2. Komiteens påpekning av områder for videre utvikling

- NTNU må sørge for fortgang i fullskala implementering av systemet.
- Årsrapporter på alle nivå må styrkes analytisk.
- Det bør utvikles systemer for å sikre aktiv overføring av kunnskap fra evalueringer fra ett år til et annet. Her finnes allerede eksempler fra program- og instituttnivå som universitetet kan bygge på.
- Det må konkretiseres årlige kvalitetsmål.
- NTNU må sikre at styringsreglementet følges ved alle institutt, slik at studentene ikke faller utenfor aktuelle rådgivende organ.
- NTNU bør vurdere tiltak for å styrke kvalitetsarbeidet på de fakulteter der dette synes minst utviklet.
- NTNU bør arbeide videre med utfordringer knyttet til kvalitetssikring av tverrfaglighet. Dette arbeidet kan enten integreres i utdanningsutvalgets mandat, eventuelt kan man opprette et eget utvalg for tverrfaglige studier.

4. VEDLEGG

4.1. Sakkyndig komité

Sakkyndig komité har hatt følgende sammensetning:

- Professor Leiv K. Sydnes, Universitetet i Bergen (leder)
- Professor Berit Askling, Göteborgs universitet
- Student Julia Holte Sempler, Universitetet i Tromsø
- Professor Svein M. Skjæveland, Universitetet i Stavanger
- Seniorrådgiver Staffan Wahlén, Högskoleverket

Wenche Froestad, rådgiver i NOKUT, har vært komiteens sekretærer.

4.2. Komiteens mandat

MANDAT FOR SAKKYNDIGE KOMITEER VED EVALUERING AV INSTITUSJONENES SYSTEM FOR KVALITETSSIKRING
Fastsatt av NOKUTs styre 5. mai 2003, revidert 15. april 2005.

Oppgaven til sakkyndig komité er å vurdere om institusjonen tilfredsstiller kravene til intern kvalitetssikring av egne studietilbud. Oppgaven er gitt i § 5 i Utdannings- og forskningsdepartementets forskrift av 2. januar 2003 om akkreditering, evaluering og godkjenning etter lov om universiteter og høgskoler og lov om private høyskoler.

Kravene til institusjonens interne kvalitetssikring er gitt i § 4 i samme forskrift, og evalueringskriterier fastsatt av NOKUT 5. mai 2003 med hjemmel i departementets forskrift.

Komiteens vurdering skal baseres på følgende materiale:

- Dokumentasjon av kvalitetssikring og kvalitetsarbeid som institusjonen legger fram, bl a årsrapporter om kvalitetsarbeidet. Komiteen kan ellers be om få seg forelagt et hvilket som helst materiale som den anser å være av betydning for vurderingen.
- Komiteens erfaringer og funn ved institusjonsbesøk. Ved institusjonsbesøk skal komiteen ha kontakt med representanter for ledelse, faglig og administrativt personale og studenter. For øvrig avgjør komiteen selv hvem den vil treffe og hvilke enheter den vil besøke.

Komiteen skal nedfelle sine vurderinger og konklusjoner i en skriftlig rapport. Rapporten skal gi en entydig og begrunnet konklusjon om hvorvidt institusjonens system for kvalitetssikring er tilfredsstillende.

Komiteen skal også gi råd om det videre kvalitetsarbeidet ved institusjonen og kan, om den finner grunnlag for det, gi tilråding om særskilt evaluering med sikte på revisjon av gitt akkreditering.

Komiteen skal kvalitetssikre rapportens faktiske opplysninger før den avgis.

Komiteen arbeider på oppdrag fra NOKUT og avgir sin rapport dit. Oppdraget er avsluttet når NOKUT har fattet vedtak i saken. Inntil oppdraget er avsluttet, skal ikke de sakkyndige ta del i den offentlige debatt om saken.

4.3. Evalueringskriterier

KRITERIER FOR EVALUERING AV UNIVERSITETERS OG HØGSKOLERS SYSTEM FOR KVALITETSSIKRING FOR UTDANNINGSVIRKSOMHETEN

Vedtatt av NOKUTs styre 5. mai 2003, sist revidert 25.01.06.

Innledning

Lov om universiteter og høyskoler pålegger institusjoner som gir høgre utdanning å ha "et tilfredsstillende internt system for kvalitetssikring" (§ 1-6). Med hjemmel i loven har Utdannings- og forskningsdepartementet i forskrift fastsatt noen krav til systemene, samtidig som NOKUT er gitt fullmakt til å fastsette de kriterier som systemene skal evalueres etter.

Som deltaker i Bologna-prosessen har Norge også forpliktet seg til å følge de standarder og retningslinjer som er vedtatt for det europeiske området for høgre utdanning. Gjeldende europeiske standard for intern kvalitetssikring av utdanningen er dermed forpliktende for norske institusjoner.

Departementets forskrift, den europeiske standarden og NOKUTs kriterier utgjør til sammen evalueringsgrunnlaget for institusjonenes kvalitetssikringssystemer for utdanningsvirksomheten.

Formål

Ansvaret for tilfredsstillende kvalitet i studietilbudene ligger hos institusjonen som tilbyr dem. Systemet for kvalitetssikring er institusjonens redskap for å oppnå nødvendig kunnskap til å ivareta dette ansvaret. Systemet må kunne dokumentere sikring av de enkelte utdanningstilbud som institusjonen gir, avdekke tilfeller av kvalitetssvikt og synliggjøre god og dårlig kvalitet for øvrig. Det skal gi institusjonen et grunnlag for egenvurdering og endring.

Arbeidet med og rundt systemet for kvalitetssikring bør bidra til at det utvikles en sterk kvalitetskultur i institusjonen. Systemet skal skape klarhet rundt interne oppgaver og ansvarsforhold i et helhetlig opplegg, der alle medvirkende – tilsatte og studenter - er delaktige i det felles arbeidet for høg kvalitet.

Kvalitet og system for kvalitetssikring

Det gis ingen enkel og entydig definisjon på begrepet studiekvalitet. Tre forhold står likevel sentralt: Kvalitet slik den framtrer for studentene, slik den tilfredsstiller anerkjente faglige mål, og slik den gir utdanningene samfunnsmessig relevans i vid forstand. Den formelle referansen for kvalitet i høgre utdanning er gjeldende standarder og kriterier for akkreditering av institusjoner og studieprogram.

NOKUTs evalueringskriterier forholder seg ikke direkte til kvaliteten i utdanningene, men gjelder selve systemet for kvalitetssikring og institusjonenes kvalitetsarbeid. De har derfor fokus på sentrale kjennetegn ved et tilfredsstillende system, uten å angi konkrete opplegg og metoder. Det legges vekt på at systemet er helhetlig og ledelsesforankret, at det framskaffer nødvendig informasjon, at informasjonen analyseres og videreformidles til aktuelle ansvars- og ledelsesnivåer, og at det er rutiner for hvordan kunnskap skal omsettes til handling med sikte på forbedring og utvikling. I likhet med institusjonens øvrige styringsredskaper, må også systemet for kvalitetssikring evalueres internt og utvikles i samsvar med behovene.

Et godt system for kvalitetssikring er både et styringsinstrument for institusjonen og et praktisk redskap for jevnlige forbedringer i den løpende virksomheten. Systemet bør derfor bygge på rutiner som er nært knyttet til selve læringsprosessene og læringsmiljøet, og som

motiverer og drar de ansatte og studentene med i arbeidet. Kvalitetsarbeidet bør ikke reduseres til kun rutiner for ettersyn og kontroll.

System og dokumentasjon
Systemet er institusjonens eiendom og det er institusjonen selv som ut fra egen størrelse og faglig profil bestemmer hvordan det skal utformes. Det samme gjelder for den dokumentasjonen som systemet frambringer. Institusjonen avgjør selv hvilke data og annen informasjon den behøver for å kunne identifisere variasjoner i kvaliteten og velge relevante kvalitetsforbedrende tiltak. Det forventes likevel at kvalitetssikring av de enkelte studietilbud er dokumentert. Det er ikke hensikten at institusjonen skal rapportere registrerte kvalitetsindikasjoner eller vurderinger til NOKUT, men denne dokumentasjonen må være tilgjengelig i forbindelse med ekstern evaluering.

Kravene i departementets forskrift
Fastsatt i forskrift fra Utdannings- og forskningsdepartementet av 8. september 2005 (§ 2-1), med hjemmel i lov om universiteter og høgskoler av 1. april 2005 (§ 1-6).

1. Universiteter og høyskoler skal ha et system for sitt kvalitetssikringsarbeid som sikrer kontinuerlige forbedringer, gir tilfredsstillende dokumentasjon av arbeidet og avdekker sviktende kvalitet.

2. Systemet for kvalitetssikring skal omfatte alle prosesser som har betydning for studiekvaliteten, fra informasjon overfor mulige søkere til avslutning av studiet. Rutiner for studentevaluering av undervisningen, selvevaluering og institusjonens oppfølging av evalueringer, dokumentasjon av institusjonens arbeid med læringsmiljøet, samt rutiner for kvalitetssikring av nye studietilbud, skal inngå.

Europeisk standard for institusjonenes interne kvalitetssikring
Tiltrådt av utdanningsministrene i Bologna-prosessen 20. mai 2005 (Bergen-kommunikeet). Den originale teksten, som også inneholder veiledende retningslinjer, finnes i ***Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area****, utgitt av European Association for Quality Assurance in Higher Education, Helsinki 2005.*

1. **Plan og prosedyrer i kvalitetssikringsarbeidet.**
   Institusjonene bør ha en plan med tilknyttede prosedyrer for å sikre kvalitet og nivå i sine studieprogram og grader. De bør også eksplisitt forplikte seg til å utvikle en kvalitetskultur som anerkjenner betydningen av kvalitet og kvalitetssikring i arbeidet. For å oppnå dette, bør institusjonene utvikle og implementere en strategi for kontinuerlig kvalitetsutvikling.
   Strategi, plan og prosedyrer for kvalitetssikring bør ha formell status og være offentlig tilgjengelig. De bør også omfatte studenters og andre interessenters medvirkning.

2. **Godkjenning, kontroll og periodisk gjennomgang av programmer og grader.**
   Institusjonene bør ha formelle mekanismer for intern godkjenning, overvåking og periodisk evaluering av studieprogram og grader.

3. **Vurdering av studenter.**
   Studenter bør vurderes etter regler, kriterier og rutiner som anvendes konsekvent og er offentlig kjent.

4. **Vurdering av undervisningspersonalet.**
   Institusjonene bør ha rutiner for å sikre at lærere som underviser studenter er

kvalifiserte og kompetente for oppgaven. Sikringsrutinene gjøres kjent for dem som foretar eksterne evalueringer og de bør kommenteres i rapporter.

5. **Ressurser og støtte til studentenes læring.**
   Institusjonene bør sikre at tilfredsstillende ressurser er tilgjengelige til støtte for studentenes læringsprosess, og at disse er tilpasset de enkelte studieprogram.

6. **Informasjonssystemer**
   Institusjonene bør sikre at det foretas innsamling, analyse og bruk av informasjon/data som er relevant for god styring av studieprogrammene.

7. **Offentlig informasjon**
   Institusjonene bør jevnlig publisere oppdatert og objektiv informasjon, både kvantitativ og kvalitativ, om studieprogrammene.

NOKUTs kriterier for evaluering av system for kvalitetssikring
Fastsatt av Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen 5. mai 2003 med hjemmel i Utdannings- og forskningsdepartementets forskrift om akkreditering, evaluering og godkjenning etter lov om universiteter og høgskoler.

Systemet for kvalitetssikring skal omfatte hele institusjonen og gjelder de delene av virksomheten som er relatert til studiekvalitet og det totale læringsmiljøet, for alle studietilbud som institusjonen har ansvaret for, internt og eksternt. Ved evaluering av systemet for kvalitetssikring vil det bli lagt vekt på at systemet omfatter:

1. klargjøring av hvordan arbeidet med studiekvalitet inngår som en del av institusjonens strategiske arbeid

2. institusjonens definerte mål for kvalitetsarbeidet

3. forankring av kvalitetsarbeidet i ledelsen på alle nivå i organisasjonen

4. organisering av kvalitetsarbeidet i rutiner og tiltak som sikrer bred medvirkning, med definerte ansvarsforhold og myndighetsfordeling for de ulike ledd i arbeidet

5. innhenting og behandling av data og informasjon fra evalueringer som er nødvendig for å gi tilfredsstillende vurderinger av kvaliteten i alle studieenheter, og akkumulert på overordnede nivå i institusjonen

6. analyse av informasjonen og vurdering av måloppnåelse i kvalitetsarbeidet

7. bruk av resultatene fra kvalitetsarbeidet som grunnlag for beslutninger og tiltak, med sikte på å sikre og videreutvikle studiekvaliteten

8. klargjøring av hvordan kvalitetsarbeidet bidrar til ressursstyring og prioriteringer ved institusjonen (menneskelig ressurser, infrastruktur, service)

9. studentenes aktive medvirkning i kvalitetsarbeidet og fokus på det totale læringsmiljøet

10. en årlig rapport om kvalitetsarbeidet til institusjonens styre, som gir en helhetlig og overordnet vurdering av studiekvaliteten ved institusjonen og oversikt over opplegg og tiltak i kvalitetsarbeidet.

4.4. Dokumentasjon fra NTNU

Følgende skriftlige dokumentasjon ligger til grunn for den sakkyndige vurderingen:
over dokumentasjon

- Utdanningskvalitet ved NTNU
- Generell informasjon om NTNU
    - Brosjyrer, Organisasjonskart og Styringsreglement for NTNU
- Noen sentrale strategier i NTNU
    - Kreativ — konstruktiv — kritisk. Strategi for NTNU mot 2010
    - Undervisningsstrategi for NTNU
    - Utdannings strategi 2006 — 2010 for NTNU
    - "NTNU 2020 - Internasjonalt fremragende" Hestnes-utvalgets rapport II
    - Internasjonal strategi for NTNU
- NTNUs budsjettdokumenter de siste 3 år
    - Budsjettdokument 2005-2007 (kap.2.2,2.5,3,5),
    - Budsjettdokument 2004-2006 (kap.2.2,2.5,3,5,6.3)
    - Budsjettdokument 2003-2005 (kap.2.2,2.5,3,5,6.3)
- System for kvalitetssikring for utdanning ved NTNU
    - Kvalitetssikring av undervisning og læring ved NTNU
    - Brosjyrer (til ansatte, til studenter)
- Eksempler på kvalitetssikring av studier ved NTNU
    - Forvaltningsutvalget for sivilingeniørutdanningen
    - Årsrapport 2005 fra Fakultet for samfunnsvitenskap og teknologiledelse
- Støtte til forbedring av studiekvalitet ved NTNU
    - Kvalitetsreformen
    - Studieforskriften for NTNU
    - UNIPED - seksjon for universitetspedagogikk. Årsrapport 2005
    - Universitetsbiblioteket i Trondheim, lenkesamling
    - 'Fremad - i alle retninger?" En selvevaluering.
- Årsrapport 2005

I tillegg ble følgende dokumentasjon utdelt under institusjonsbesøket:

- Historikk, strategier, faglig profil, presentasjon ved rektor Torbjørn Digernes
- Utdanningen ved NTNU, utfordringer – muligheter, problemstillinger, presentasjon ved prorektor Julie Feilberg
- Kvalitetsreformen – innføring ved NTNU, presentasjon ved prosjektleder Peter S. Lycke
- Diverse informasjon, planer, referater, publikasjoner m.v. fra institusjonsledelsen, fakulteter, institutter og utvalg:
    - Brev fra rektor til fakultetene av 21.10.05 vedrørende styringsdialogmøter høsten 2005
    - Møtereferat fra styringsdialogmøte med HF fakultetet, 3.11.05
    - Referat fra møtet i Utdanningsutvalget 13.12.05
    - Mandat for Forvaltningsutvalget for lærerutdanningene
    - Retningslinjer for referansegrupper ved HF-fakultetet
    - Retningslinjer for bruk av ekstern sensor ved HF-fakultetet
    - Rutinedokumentasjon fra KVASS: Evaluering av emnenivå

- Rutinedokumentasjon fra KVASS: Evaluering av fag-/programnivå
- Rutinedokumentasjon fra KVASS: Ansvarslinje for og redskaper i undervisningskvalitetssikring – Helsevitenskap
- Fakultet for ingeniørvitenskap og teknologi: Teknologi for bærekraft og nyskapning - strategidokument
- Fakultet for ingeniørvitenskap og teknologi: Teknologi for bærekraft og nyskapning – Utkast til handlingsplan 2006-2007
- Sak 23/04 til Programstyret for Program for lærerutdanning: Studentevaluering – vårsemester 2004
- Eksempel på statistikk fra studentevaluering fra lærerutdanningen
- Oversikt over ordinære 2- og 5-årige internasjonale masterprogram sivilingeniørutdanningene, 10.05.06
- Utskrift fra nettsider vedrørende Jentedag på NTNU sommeren 2006
- Det medisinske fakultet: Strategi, vedtatt av fakultetsstyret 7. mai 2002
- Det medisinske fakultet: Handlingsplan 2005
- Det medisinske fakultet: Årsrapport 2004
- Det medisinske fakultet: Diverse brosjyrer med videre, presentasjon av studietilbud
- Det medisinske fakultet: Studiehåndbok 2005
- Ingvild Folkvord: Patensløsninger og Fingerspitzengefühl – Om å veilede til PhD-graden, Tapir Akademisk Forlag, Trondheim, 2005
- Ove Kr. Haugaløkken og Per Ramberg: NTNUs partnerskapsmodell. Et samarbeid mellom skole og lærerutdanningsinstitusjon, Rapport i NTNUs PPU-serie, nr 22, mai 2005
- NTH Universitetet i Trondheim, Norges tekniske høgskole: Vilje til forbedring, Virksomhetskomiteen for sivilingeniørstudiet ved NTH, NTH-Utredning 1993-8
- Ivar A. Bjørgen og Helga Ask (red.): Læringsmøter IV – Kvalitetsreformen ved Psykologisk institutt, rapport NTNU, Psykologisk institutt, 2006-08-09
- Årsrapport 2005: Kvalitetssikring av undervisningen ved SVT-fakultetet

4.5. Program for institusjonsbesøket

8. mai	**Forberedende komitémøte**
9. mai	**Samlet komité**
09.00 – 10.30	Innledende møte med ledelsen – presentasjon av NTNU og innledende intervju (strategier, mål, utfordringer, planer, visjoner)
10.45 – 11.45	Intervju med sentrale studenttillitsvalgte (+ leder forrige år)
12.00 – 12.50	*Lunsj*
13.00 – 14.00	Intervju med nøkkelpersoner i prosjektet ”innføring av kvalitetsreformen ved NTNU, herunder systemet for kvalitetssikring”
14.15 – 15.15	Intervju med administrative funksjoner (drift, IKT, Bibliotek, studieadministrasjon)
15.30 – 16.00	Innføring i elektronisk KS verktøy
16.00 – 16.15	*Pause*
16.15 – 17.00	Intervju med representanter fra praksisfeltet i lærerutdanningene og medisin utdanningene

17.15 – ca 18.00	Komitémøte: og forberede fakultetsvise besøk neste dag	
10. mai –	**Delt komité: besøk ved henholdsvis de teknisk- naturvitenskapelige fakultetene og Fakultet for samfunnsvitenskap og teknologiledelse og Det historisk-filosofiske fakultet**	
09.00 – 10.15	Intervju med fakultetsledelsen	
10.30 – 11.30	Intervju med studenter høyere/lavere grad (minikomiteene velger 1 gruppe hver)	
11.45 – 12.30	*Lunsj*	
12.30 – 13.30	Intervju med programansvarlige	
13.45 – 14.45	Intervju med faglærere fra ulike miljøer	
15.00 – 15.30	Omvisning	
15.30 – 15.50	*Pause*	
15.50 – 16.45	Intervju med instituttledere	
17.00 – 17.45	Minikomité 1: Intervju med FUS[1]	Minikomité 2: Intervju med FUL[2]
18.00 – ca 18.45	**Samlet komitémøte**: oppsummering og forberede neste dag. R. Lofthus rapporterer om ev. behov for justeringer i opplegget	
11. mai	**Delt komité: besøk ved henholdsvis Det medisinske fakultet og Fakultet for arkitektur og billedkunst**	
09.00 – 09.45	Intervju med fakultetsledelsen	
10.00 – 11.00	Intervju med studenter	
11.15 – 11.45	Omvisning	
11.45 – 12.30	*Lunsj*	
12.45 – 13.45	Intervju med faglærere fra ulike miljøer	
14.00 – 15.00	Intervju med instituttledere	
15.15 – 15.45	Uformelt møte med institutter (ikke nødvendig å samle fagmiljøene)	
15.45 – 16.00	*Pause*	
16.00 – ca 17.00	**Samlet komitémøte**: oppsummering og forberede neste dag	
12.mai	**Samlet komité**	
08.45 – 09.45	Intervju med doktorgradsstudenter	
10.00 – 11.00	Intervju med LMU	
11.15 – 12.00	*Lunsj*	
12.15 – 13.15	Intervju med representanter fra Utdanningsutvalget	
13.30 – 14.30	Intervju med ledelsen og styreleder	
14.45 – 16.20	Komitémøte – oppsummerende diskusjon i forhold til rapport, forberede tilbakemelding	
16.00 – 16.30	Tilbakemelding til ledelsen	

[1] FUS Forvaltningsutvalget for sivilingeniørutdanningen
[2] FUL er Forvaltningsutvalget for lærerstudiene

4.6. NOKUTs brev til NTNU med orientering om evalueringen

Evaluering av system for kvalitetssikring ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet - orientering om prosess

NOKUT har fått i oppdrag å jevnlig evaluere system for kvalitetssikring av utdanningen ved de akkrediterte høgre utdanningsinstitusjonene. Formålet med evalueringene er å vurdere om systemet for kvalitetssikring av utdanningen ved institusjonen er tilfredsstillende. Evalueringene skal være en støtte for institusjonene ved at de gir råd og anbefalinger om det videre arbeidet med å sikre og utvikle studiekvaliteten. Institusjonene ble pålagt å etablere systemer for kvalitetssikring av utdanningen pr. 1.1.2004.

Systemet for kvalitetssikring av utdanningen ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU) vil bli evaluert våren 2006. Nærmere tidspunkt vil bli fastsatt etter samråd med institusjonen. Saksbehandler i NOKUT er Wenche Froestad. Det er ønskelig at det holdes et administrativt formøte mellom NOKUT og NTNU i god tid før institusjonsbesøket. NOKUT vil komme tilbake med forslag til egnet tidspunkt. Nedenfor gjør vi kort rede for evalueringsprosessen og krav til dokumentasjon.

Evalueringsprosessen
Evalueringen vil bli utført av en komité av sakkyndige. Institusjonen vil få uttale seg om sammensetningen av komiteen. De sakkyndige skal vurdere om systemet for kvalitetssikring av utdanningen ved institusjonen tilfredsstiller de kravene til interne systemer for kvalitetssikring som er gitt i § 4 i departementets forskrift om akkreditering, evaluering og godkjenning (2. januar 2003) og evalueringskriterier fastsatt av NOKUTs styre (5. mai 2003). Komiteens vurdering baseres på den dokumentasjonen av kvalitetssikring og kvalitetsarbeid som institusjonen legger fram eller blir bedt om å framskaffe, og på de erfaringer komiteen gjør under institusjonsbesøket.

Dokumentasjonskrav
Institusjonen skal sende oss dokumentasjon på sitt kvalitetssystem i 6 eksemplarer senest 2 måneder før besøket. I utgangspunktet forventes følgende:

- Detaljert oversikt over systemet for kvalitetssikring av utdanningen, med informasjonslinjer og myndighets-, ansvars- og rollefordeling
- Institusjonens årsrapport om kvalitetsarbeid og utdanningskvalitet for 2004, jf vedlegg, kriterium 10
- Et representativt utvalg av de interne kvalitetsrapporter/-dokumenter som er angitt i institusjonens system for kvalitetssikring og som dokumenterer systemet i funksjon.
- En kort presentasjon av institusjonen med organisasjonskart
- De mest sentrale plan- og styringsdokumenter for institusjonen
- En presentasjon av viktige nøkkeltall for institusjonens virksomhet de tre siste årene. Det forventes at det utvalget av nøkkeltall som presenteres er sentrale for institusjonen i planlegging, ressursfordeling og annen resultatoppfølging. Utvalget av nøkkeltall må derfor kunne begrunnes og drøftes.

Under besøket må institusjonen gjøre dokumentasjon på kvalitetssikring av de enkelte studietilbud ved institusjonen tilgjengelig for komiteen. Dokumentasjonen kan foreligge elektronisk eller på papir.

Institusjonsbesøket
Besøket vil vare i fire dager. Programmet blir utformet etter kontakt med institusjonen, og det er også institusjonen som finner de aktuelle personene som skal møte til intervju. Komiteen skal ha kontakt med representanter for ledelse, faglig og administrativt personale, og studenter. Det kan også være aktuelt å intervjue medlemmene i spesielle utvalg, representanter for andre grupper eller enkeltpersoner. Et eget møte- og intervjurom må stilles til disposisjon for komiteen i løpet av besøket, der også den dokumentasjonen som er omtalt i siste avsnitt over, er tilgjengelig.

Rapport fra evalueringa
Komiteen skal nedfelle sine vurderinger og konklusjoner i en skriftlig rapport. Rapporten skal gi en entydig og begrunnet konklusjon om hvorvidt institusjonens system for kvalitetssikring er tilfredsstillende. Komiteen skal gi råd om den videre utvikling av kvalitetsarbeidet ved institusjonen. Før komiteen avleverer rapporten til NOKUT får institusjonen rapporten til gjennomsyn for korrigering av faktiske feil og mangler. Komiteen arbeider på oppdrag fra NOKUT og avgir sin rapport dit. Deretter vil institusjonen få tilsendt rapporten til uttalelse med en frist på seks uker.

Vedtak
På grunnlag av rapporten og institusjonens uttalelse vil NOKUTs styre fatte vedtak om hvorvidt institusjonens system for kvalitetssikring av utdanningen kan godkjennes.

Tilbakemelding
NOKUT ønsker en tilbakemelding på at brevet er mottatt. Melding kan gis pr e-post til saksbehandler (wfr@nokut.no). Oppgi gjerne en kontaktperson ved institusjonen for senere korrespondanse i saken.

Med hilsen

Jon Haakstad
fungerende direktør

Wenche Froestad
rådgiver

VEDLEGG: Kriterier for evaluering av universiteters og høgskolers kvalitetssikringssystem for utdanningsvirksomheten (fastsatt av Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen 5. mai 2003).